

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Puritanska lažimorala

Znano je, da je v sedanji volivni borbi v USA demokratska stranka, ki proti republičanu Hooveru kandidira Roosevelta, sprejela med svoja volivna gesla na odličnem mestu odpravo prohibicije. Ker se tudi vladajoča republišanska stranka temu ne upira, dobro vedo, da je danes proti prohibiciji velika večina Amerikancev, upajo, da bo že prihodnje leto črtan iz ustave prošluli § 18. ali tako zvana lex Volstead, ki je uvedla l. 1920. v USA obvezno prohibicijo. Toda ta zadeva posega tako globoko v narodno bit, v religiozni svet in nprstveno mentaliteto Amerike, da bo borba med prijatelji Bakha in prohibicionisti silno huda in da se bo odločitev, ki bo sigurno za zopetno dovoljenje vinotrtstva in vinopitja, precej zavlekla. Zakaj vprašanje prohibicije ali svobode uživanja alkohola ni zgolj gospodarsko vprašanje, temveč se tiče naravnost dveh temeljno različnih nazorov o življenju, ki se posebno v Ameriki izražata v najrezkejšem nasprotju drug z drugim. Po tem svojem aspektu pa se ta problem tiče nas vseh.

Prohibicija je potekla iz protestantovsko-puritanske mentalitete, ki daje severni Ameriki duhoven obraz od ustanovitve združenih držav sem. Iz tega se razlaga odločno odklanjanje prohibicije od strani katoliškega elementa, kojega prvi kandidat za predsedstvo republike leta 1928., Smith, je prvi postavil odpravo prohibicije na svojo zastavo. Puritanstvo, ki se opira na izvestno miselnost starega judovstva, smatra gmojno bogastvo, »da ti bo dobro na zemlji«, za odlični znak božjega dopadenja nad človekom. Zato je puritanstvo v veliki meri pospešilo razvoj sodobnega kapitalizma. Saj je samo izraščilo iz kapitalistične mentalitete ženevske buržazije, ki je v 16. veku rodila očeta puritanstva. Vse duhovno zadržanje, ves etos, vsi nprstveni podvigi puritanstva so podzavestno usmerjeni na okrepitev »božjega kraljestva na zemlji«, ki obstoji iz gmojno čim boljše situiranih »pravičnikov«, ki množijo svoje bogastvo in vladajo občestvo kot od Boga izvoljeni razred. Ta svojevrstni materializem, povzdignjen v religiozno sfero, ni tisto veselo, naivno in Bogu hvaležno uživanje zemskih dobrin, kakor ga je poznal srednji vek in katerega je katoliška Cerkev pametno brzdala, urejala in poduhovljati skušala, ne da bi ga zatirala — ampak predstavlja pridobivanje denarja iz zemskih blag samo zaradi pridobivanja samega, je odklanjanje vsakega »nepotrebnega« užitka kot nekaj Bogu mrzkega, zato ker ne služi množitvi bogastva, ker moti in zmanjšuje produkcijo, ker ni racionalno. Askeza puritanstva sovraži in negira vse, kar v gmotnem oziru ne koristi, kar pohaja iz aracionalne, nagonске, životvorne strani človeške narave, kar življenje olepšuje, kar ogreva čustva in budi fantazijo, kar po Nietzscheju označujemo kot donizijsko plat naše narave. Zato puritanec mrzi poleg romana, muzike, plesa in gledišča tudi Dionizu posvečeni sad trte, ki po znanem svetopisemskem izreku razveseljuje srce človeka. Puritanska morala se ne obrača proti čezmernemu uživanju božjih darov, proti neurejenemu in neposvečenemu, zgolj animalskemu erosu, kakor katoliško nprstvoslovje, ampak proti vsakemu uživanju sploh, smatrajoč vse, kar presega in moti njeno čisto utilitistično pojmovanje življenja, kot negativno, pregrešno in protibožje. Puritanizem je protinaraven, resničnemu življenju protiven in zato s katoliškega stališča globoko heretičen nazor.

Ker pa se narava nikoli ne da popolnoma potlačiti, ker se vedno maščuje, ker se javlja čisto v tem bolj izkaženi obliki, čim bolj se je z napačnimi metodami zatirala, zato je tudi puritanstvu v praksi utisnila svoj pečat: svetohlinstvo, ki tako zelo označuje moralno zadržanje anglosaške rase, kolikor je nekatoliška. Znano je, kako zelo so se ukoreninile v tem svetu raznovrstne perversizite, skrite pod krinko zunanje priilčnosti in dobrih manir.

Ameriški kapitalistični svet, ta najpristnejši otrok puritanske morale, si je bil začetkom tega stoletja izrecno postavil za cilj in ga tako teoretično in praktično zagovarjal, da se ima vse življenje standardizirati, kakor Amerikanci pravijo, da bo služilo kapitalizmu, pridobivanju zaradi pridobivanja, brezkončni produkciji, neomejenemu kopičenju dobička, neskončno rastoči »prosperiteti«, ki je postala malik sodobne družbe. Z vidika takega nazora o življenju je seveda uživanje vina nekaj ne samo nepotrebnega, ampak naravnost brezmiselnega in škodljivega, tudi v slučaju, če ne gre za pijančevanje in ekstese. Pitje alkoholnih pijač je namreč v tej luči potratna, neracionalna izdajanje denarja, ki ne nese nobenih obresti, trošenje človeških moči, ki so vendar ustvarjene samo zato, da jih kapitalist izrablja v množitev svojega kapitala... Človek, ki izdaja denar za kapljico dobrega vina, ki si ga rad doma ali v družbi prijateljev nekaj privošč, ki se uda za čutnim užikom kuhinje in kleti, naj bodo po zdravi krščanski morali v gotovih mejah še tako dovoljeni, tak človek je slab konsument za gotove izdelke moderne industrije. Zato vidimo, da so ravno največji industrijski kralji Amerike, Ford, Rockefeller, Morgan najstrastnejši pristaši in propagandisti prohibicije, naravnost skopuhi, ki časih sami sebi pritrjujejo, da se ne zmanjša kvota dobička. To je čisto puritansko svetništvo, čista askeza velekapitalista, ki je najstrašnejša karikatura pravega svetništva. Veselje, užiki narave in človeških čutov, naj so še tako brez greha, so se žigosali kot moralni defekti, samo ker ne spadajo v okvir tega protinaravnega, pravemu življenju sovražnega, protibožjega nazora ameriške plutokracije o svetu.

Toda narava je kmalu s strahotno silo podrila ta plutokratski ideal življenja. Danes je, kakor duhovito pravi nek sodobni italijanski pisatelj, padla tudi v Ameriki tista »gogmna piramida, ki je počivala na abstraktni utopistični bazi neomejenega

Nemčija pred novim navalom terorja

Berlin, 4. avgusta. Medtem ko narodni socialisti uganjajo s svojo zmago prave orgije, pa vlada von Papena išče stika z njihovimi voditelji, namesto da bi se prej obrnila na centrum, ki edini garantira miren razvoj nemških političnih razmer ustavnim putem.

Hitlerjevci zahtevajo oblast za uničenje nasprotnikov

Kakšna čustva navdihujejo narodne socialiste, ki so sedaj začeli uprizarjati tudi pogrome proti Judom, dokazuje zlasti pisanje njihovega vodilnega glasila »Angriff«, ki zahteva proglastitev obsednega stanja nad celo državo. »Angriff« piše: »Narodni socialisti ne bomo nikakor trpeli, da bi nas meni nič tebi nič klali in mi bi radi videli tistega, ki se v obstoječih razmerah drzne kakšnemu narodnemu socialistu očitati, ako se opravičeno brani, ko je napaden. Zahtevamo, da se našim oddelkom dovoli, da se pojavijo na cesti oboroženi. Zahtevamo dalje, da se naše čete v svrhu borbe proti krvavemu boljševisškemu terorju vpokličejo kot pomožna policija. Garantiramo, da bo potem v par dneh izginila moskovska pošast iz Nemčije. Zahtevamo, da se nemudoma izroči narodnim socialistom izvršilna oblast v Nemčiji in Prusiji. Končno zahtevamo, da se komunistična stranka, ki ni ničesar drugega, kakor organizirana banda zločincev, prepove in da se zastopnikom krivičelne moskovske tujske legije zabrani vstop v nemški parlament, v katerem nima ničesar iskati. Svarimo vlado, da naših zahtev ne omalovažuje.«

Vlada se neoficijelno pogaja s Hitlerjem

Berlin, 4. avgusta. Politična pogajanja tudi med premirjem v nenavzočnosti državnega kanclerja in najvažnejših ministrov niso prenehala. Ne vodijo se oficijelno, ampak po posrednikih, ki imajo neobvezne razgovore z voditelji narodnih socialistov. Tozadevno naročilo je dobil baron von Alvensleben, ki spada med najbolj odlične člane takozvanega »Herrenkluba« in ki je že igral važno vlogo pri strmoglavljenju kanclerja Brüninga in imenovanju vlade Papen-Schleicher. Alvensleben je odpotoval v Monakovo, kjer bo stopil v stik s Hitlerjem. Oficijelna pogajanja, ki gredo za tem, da se narodni socialisti sprejmejo v vlado, se bodo pa začela takoj po povratku državnega kanclerja 10. avgusta. Vendar pa se misli, da se bo vlada dejansko obnovila šele po sklicanju parlamenta, ki se sestane v torek 30. avgusta.

Hitlerjevci so proti vladi aristokratov

Berlin, 4. avg. ž. Predsednik narodno-socialističnega poslanskega klube Kube je izjavil častkarjem, da nimajo narodni socialisti sedaj nikake potrebe niti vzroka, imeti napram državi ali pruski vladi kakih posebnih ozirov, prav tako ne proti gospodu von Papenu, Brachtu in drugim. Edini človek, na katerega se je treba ozirati, je general Schleicher. Narodni socialisti se niso toliko let težko borili za to, da koncem koncev priznajo vlado »nevttralnih« aristokratov.

Teror se nadal'uje

Berlin, 4. avg. ž. V Augsburgu so narodni socialisti vdrl v stanovanje komunističnega vodje Gossa in ko ga niso našli, so raniili s tremi revolverskimi strelji njegovo ženo, ki je spala.

kreditac. V brezkončno rastočo prosperiteto nihče ne verjame več. Tisti, ki so propovedovali popolno industrializacijo, hoteč uničiti kmetijski način pridobivanja in življenja, so doživeli popoln polom svoje teorije, ki je ustvarila desetine milijonov brezposelnih. Puritanski velekapitalizem je pač izpodkopaval individualno družinsko življenje, kjer človek v zmernosti in veselju uživa, ni pa mogel na mesto njega ustvariti tiste kolektivistične družbe samih delovnih proizvajajočih živali, oziroma strojev, o kateri je sanjal. In tudi prohibicija ni privedla k ničemer drugemu, kakor k grozni spaki svojega popolnega nasprotja: divjemu pijančevanju več ali manj skrivaj ali očitno!

Izginili so saloni in kabareti, toda na njihovo mesto so stopili zakotni lokali (»speakeasies«), kjer se pije najbolj strupeni alkohol za drag denar in se deli pouk v najstrahotnejših pregrehah in zločinih. Ni ga sestanka, plesa, banketa ali soareje, kjer bi moški in ženske ne prinesli s seboj svojega wiskyja. Mesto poštenega vina se izdelujejo pijače iz lesnega alkohola, ki razkraja možgane. Mladina, ki prej ni pila, sedaj uprizarja prave orgije, ker prepovedan sad vedno bolj diši nego dovoljeni. Pod prohibicijo so zakraljevali beznica, kvanta, valjanje po najsmrdljivejšem blatu človeške nižine in zločinstvo tako, kakor nikoli poprej. Sreča in blagostanje nista zagospodovala ne v družini ne v družbi, kakor so propovedovali puritanski pridigarji prohibicije, ampak še senca blagostanja je danes izginila iz ogromne večine ameriškega naroda. Dostojanstvo žene se ni vrnilo, kakor so zagotavljale agitatorice prohibicije, ampak narobe,

Preteklo noč so vrgli hitlerjeveci v Vzhodni Prusiji bombo skozi okno v sodno poslopje v Melaukenu. V Ortelburgu so vrgli vžigalno bombo v neko trgovino, radi česar je nastal požar. V Allensteinu so narodni socialisti pobili na tla sladodardarja. V Münchenu, kjer je bilo do sedaj mirno, so vrgli vžigalno bombo v Mladinski dom socialnih demokratov, v dve drugi trgovini pa eksplozivne patrone. V okolici Berlina so našli 6 velikih zabojev z več kakor 20.000 dinamitnih užigalnikov.

Berlin, 4. avg. AA. V Hindenburgu v gornji Šleziji so streljali motociklisti, ki so vozili z veliko hitrostjo, na dva redarja in enega od njiju zadeli na smrt. Policija je krivca aretirala in ugotovila, da pripada hitlerjevski stranki.

Pariz, 4. avg. AA. Iz Vratislave poročajo, da so tam danes napravili atentat z ročnimi granatami na Rosenberga, urednika tamkajšnjega glasila centruma »Oberschlesischer Kurrier«. Neznanci so vrgli več bomb skozi okno v uredništvo lista.

Gmotna škoda je precejšnja. Podrobnosti o atentatu še niso znane.

Optimistično mišljenje Stegerwalda

Pariz, 4. avg. tg. Bivši minister Stegerwald, katerega v sedanjem času večkrat navajajo kot mogočnega kanclerja, če bi se stvorila koalicijska narodnih socialistov in centruma, izjavlja v intervjuvu v »Excelsior«, da katoličani prav gotovo ne bodo šli skupaj z narodnimi socialisti, če le-ti ne bodo opustili svojih napadov na ustavo. Narodni socialisti so sedaj v težkem položaju. Če se udeležijo vlade, bodo izgubili vse prednosti svoje dosedanje neovirane agitacije. Stegerwald ne veruje,

da bi narodni socialisti nameravali puč, pa tudi ne, da bi von Papen ostal v vladi. Jasno pa bo mogoče videti šele v par tednih.

Seja vlade

Berlin, 4. avg. tg. Nemški državni kabinet je imel danes sejo pod predsedstvom državnega notranjega ministra von Gayla in razpravljaj o odredbah, ki so potrebne za vzdrževanje javne varnosti in miru. Zdi se, da vlada nima namena, da bi nastopila z odredbami izjemnega stanja proti neprestanim političnim terorskim činom, umorom, bombnim napadom itd. Pač pa namerava pooblastiti izjemna sodišča za postopanje proti terorskim zločinom in poostriiti kazni. Odrediti hoče tudi ostreje postopanje pri zaplenitvi orožja.

Kaj bo s Papenom?

Berlin, 4. avg. Verjetno je, da bo državni kancler von Papen sam kandidiral za pruskega predsednika deželne vlade. S tem bi izravnal svoj akt z dne 20. julija t. l., ko se je dal postaviti za državnega komisarja Prusije.

Toda ta izvolitev ne pojde brez težkoč. Papen bi si v ta namen moral zagotoviti glasove centruma, ali pa vsaj doseči, da se centrumaški poslanci vzdrže glasovanja. Toda centrum ne kaže ta trenutek preveč nagnjenja do osebe von Papena, ki se je oddvojil od stranke v okoliščinah, ki jih katoliški voditelji še vedno ne morejo pozabiti.

Toda naj še postane predsednik pruske vlade kdorkoli, toliko je gotovo, da bo pruska vlada stori la vse, kar bo v njeni moči, da doseže neodvisnost pruske vlade od državne vlade; če se ji to posreči, bo to dogodek izredno velike važnosti v notranjem političnem razvoju Nemčije.

Spor v Južni Ameriki bo mirno rešen

London, 4. avgusta. AA. Prejšnji teden se je zdelo možnost bolivijsko-paragvajske vojne zelo resna, po intervenciji DN in panameriške unije pa so se v južnoameriških krogih v Londonu precej pomirili in mislilo, da se bo spor vendarle mirno uredil.

Vichy, 4. avgusta. AA. Predsednik sveta DN Matos je dobil odgovor Bolivije na svojo noto, ki jo je poslal v torek. Matos je takoj nato obvestil vladi v Lapazu in Assoncionu, da njuna odgovora predsedništvu sveta DN pričata, da svojega spora ne nameravata s silo urediti, nego da ga bosta predložili arbitražnemu sodišču.

Bolivijska nota je napravila na Matosa zelo dober vtis. Bolivijski zunanji minister Gutierrez namreč v njej pravi, potem ko v uvodu opozarja na precedent s sporom glede Chaca, da je Bolivijska pripravljena »z omejitvami, ki jih nevttralne države poznajo, predložiti spor v mirno ureditev.

Berlin, 4. avgusta. AA. Nemška vlada je pozvala svoja diplomatska zastopnika v Lozanu in Assoncionu, naj prijateljski intervenirata pri bolivijski in paragvajski vladi za mirno ureditev spora.

London, 4. avgusta. ž. Foreign Office je naročil svojim zastopnikom v Lapazu in Assoncionu, naj intervenirajo pri paragvajski in bolivijski vladi za to, da se ohrani brezpogojno mir.

Drugi Piccardov polet

Splošno zanimanje za pogumnega učenjaka

Curih, 4. avg. ž. Bližnja ekspedicija profesorja Piccarda v stratosfero je središče vseh razgovorov tukajšnjega prebivalstva. Vsi večji svetovni listi so poslali svoje reporterje v Curih, ki prihajajo k profesorju Piccardu, ga prosijo za razgovor in ga sprašujejo o podrobnostih njegovega potovanja v stratosfero. Pri tem se poslužujejo najrazličnejših trikov, katere vse pa prekašajo triki ameriških filmskih družb. Vendar je to zastoj, ker je Piccard vezan na pogodbo z dvema belgijskima družbama. Film igra sploh pri tem poletu v stratosfero zelo veliko vlogo. V Bruslju so že izdelali 900 m filma v vestnem, znanstvenem laboratorijskem delu, na katerem so delali priznani strokovnjaki. Na ton-filmski aparaturi bodo sprejete vse priprave za start, dalje Piccardova razlaga njegovega poleta in start sam. Film bo izdelan v več jezikih. Tudi le-

tala, ki bodo zasledovala balon, bodo imela na krovu filmske sprejemne aparate. Sedaj profesor Piccard in njegov asistent natančno proučujeta teren, s katerega bo startal. Tla namreč, s katerih se balon dvigne, so za nadaljnji polet zelo važna.

Italijanski pomorski manevri

Milan, 4. avg. tg. Danes so se začeli veliki italijanski manevri v Sredozemskem morju, katerih se bo udeleževalo več kot 100 vojnih ladij in 30 podmornic. Razen tega bo sodelovalo 23 letalskih eskadril. Letalci bodo morali v tem manevru vršiti poizvedovalno službo več kot 1000 km daleč, razen tega pa bodo morali vršiti še službo na tla način, da bodo brezžično klicali bombna letala k napadu na transporte. Več kot 200 letal se bo udeleževalo manevrov.

Mussolini poveljuje vojno

Rim, 4. avgusta. AA. »Popolo d'Italia« je priobčil članek predsednika vlade Mussolinija, ki popisuje zgodovino fašizma in njegovo doktrino. Mussolini posebno naglašja, da pridejo le v vojni vse človeške energije do veljave, in da le vojna vtisane pečat plemenitosti ljudstvom, ki imajo poguma spustiti se vanjo.

Fašizem, nadaljuje Mussolini, ne veruje v možnost ali koristnost večnega miru. Fašizem živi v skupnosti s civiliziranimi narodi, vendar je budno na straži in se ne da premoliti videzom.

Na koncu izraža Mussolini prepričanje, da je vsak poskus, doseči trajen mir na svetu, obsojen na neuspeh.

Prosvetna reforma v Italiji

Milan, 4. avg. tg. Danes je bil izdan dekret, po katerem preidejo vse zadeve generalnega ravnateljstva italijanske prosvetne uprave in fonda za prosveto in dobrodelnost iz pravosodnega ministrstva v notranje ministrstvo, katero je podrejeno Mussoliniju, samemu, tako da bo vladni šef v bodoče sam razpolagal v vseh prosvetnih zadevah Italije.

Grandi v Londonu

London, 4. avg. ž. Snoči je prišel v Lon... Grandi. Na kolodvoru so ga pričakovali uradni italijanskega poslanštva, zastopniki angleškega zunanjanja urada in člani londonske italijanske kolonije. Njegova nastopna audienca bo prihodnje nedeljo. Tedaj bo izročil kralju Juriju svoja akreditivna pisma in potem nastopil daljši dopust.

Zakaj je zmagal boljševizem nad rusko cerkvijo

Vsi znaki kažejo, da moremo danes že govoriti o zmagi ruskega boljševizma nad rusko cerkvijo. S katoliško in protestantsko cerkvijo res da boljševizem v Rusiji še ni opravil, toda ti dve cerkvi v Rusiji ne zavzemata velike važnosti. Socialna in gospodarska politika svetov je povsodi zadela na velik odpor, narodnostna politika ruske vlade danes še ne učinkuje vodilno; edino njena verska politika je v Rusiji našla rodovitno tla. Zdi se, da je mladina popolnoma pridobljena za brezboštvo. Versko vprašanje je za to mladino že zdavnaj odpravljeno z dnevnega reda. Celo na deželi in med starejšimi kmeti se pojavlja močan val verske brezbrzičnosti.

Kako je bilo mogoče razkristianiti ruski narod, ki je vendar dosedaj veljal za enega najbolj religioznih narodov na svetu, in to v razdobju let, ki obsega komaj polovico človeškega življenja!

Glavni vzrok propada leži najprej v ruski cerkvi sami. Ze tekom stoletij ruske cerkve ni imela več nobene večje duhovne in kulturne veljave in je v znanstveno teološkem in cerkvenem življenju ostala na višini srednjega veka. Njen zadnji pomembnejši teolog je bil v l. 1647. v Kijevu umrl metropolit Mogilas. Peter Veliki je odvzel cerkvi tudi njeno hierarhično središče, patrijarhat in ga nadomestil z državno ustanovo, s svetim sinodom. Cerkev ni bila nič več drugega ko skrbno negovana državna institucija, ki je bila državni politiki potrebna za vodstvo naroda. Če je v ostali duhovni stan v znanstvenem in kulturnem svetu postavka, preko katere nikdo ne more preiti, potem je ruski klerus ostal na skromni stopnji vednosti, ki ga je čisto od analfabetskega mušika razlikovalo samo v tem, da je znal brati in pisati. Tudi škofje sami niso imeli mnogo več izobrazbe, ker so bili stalno vzeti le iz meniškega stanu, ki je bil le malo bolj izobražen nego svetni kler. V teološkem oziru je bil nauk ruske cerkve predan iz rodu do rodu in globoka religioznost ruskega naroda je čisto dosegala že meje praznovrstnosti. Vera narodu ni bila več duhovno doživeto in izbojovano versko prepričanje, marveč je bilo mnogo bolj skupek strahu pred božjo pravičnostjo, priprošnja za božjo naklonenost in spoštovanje miselnosti starejših rodov. Kar pa je le podedovano in ne izbojovano, ni globoko ukoreninjeno v človekovo duševnost.

Tako je mogoče, da ruska cerkev ni imela več

nobene notranje moči, predvsem one moči, ki se očituje v apostolski delavnosti in akciji. Primanjkovalo je cerkvi vsako premikanje, kljub temu, da je bilo v cerkvi še vse dovolj dobro izvedeno (služba božja, redovno življenje). Tudi svetniško življenje vernikov ni manjkalo, toda primanjkovalo je tej cerkvi verskih delavcev. Ni bilo nobenih apostolov. Kljub prostranosti ruskega imperija se rusko pravoslavno misijonstvo v Aziji ni moglo razviti, ker ga je preveč krila oficijelna ruska politika. V notranjosti Rusije se tudi ni izvedla akcija, da se odpadnike dovede nazaj do cerkve. Nobenega sledu o poskusu moderne apologetike, nobenega sledu o tem, da bi se cerkev potrudila, da vsaj s svojimi duhovnimi sredstvi poseže v literarni in znanstveni ruski pokret. Seveda se je cerkev posluževala sredstev moči, ki jih ji je dajala na razpolago država, toda tovrstno vplivanje je moglo cerkvi le škodovati.

Zveza med cerkvijo in državo je bila vse preozka. Cerkev končno ni bila drugača, ko solnce ruskega carja, kar se more vzeti dobesedno, ker je po verskih slikah med ruskim seljaštvom vsakokratni ruski car zavzemal mesto celo nad svetniki. Ta zveza med cerkvijo in carjem je bila tako ozka, da je končno s carskim prestolom morala pasti tudi ruska cerkev. Boljševiški naskok na ruske samostane si je čisto mogoče razlagati na ta način, da so ti v svojih močnih zidovih in centralnih pozicijah po Rusiji predstavljali vse bolj potrebno trdnjavo proti vpadam tartarov in pozneje proti puntajočemu se seljaštvu. Se do zadnjih časov so nekateri samostani v spodnjih nadstropjih služili kot kozarke vojašnice.

Na zapadu Evrope se ta ruski cerkveni sistem imenuje cazaropapizem, ker v tem sistemu vladar zavzema mesto najvišjega glavarja cerkve. Podržavljanje ruske cerkve je bilo datirano do te meje, da cerkev niti brez državne denarne pomoči ni mogla več živeti, dasi je bila duhovščina na deželi skrajno slabo plačana. V zadnjih desetletjih se tudi carstvo ne bi moglo več držati, ako ga ne bi podpirala cerkev. Čudna verska usmerjenost zadnje carske rodbine in usodna Rasputinova vloga na dvoru je le pospešila hkratni zlom ruske cerkve s prestolom. Preozka zveza med cerkvijo in državo je že mnogim cerkvam zelo škodovala, najbolj pa ruski cerkvi.

Chesterlon o dublinskem kongresu

Nič na svetu me ne razveseli tako, kakor če si kupim vozni listek v Dublin. O Dublinu velja marsikaj, kar se običajno pripisuje Parizu. Mesto je nepopolno živahno in jasno, kakor da bi bilo moralno to, kar snovno ni: mesto ljudi; bajno mesto na soncu.

Toda pri doživljanju evharističnega kongresa je bilo zraven še nekaj drugega. Nekaj čudnega in presenetljivega: Nisem si kupil samo listka v Dublin; marveč sem dejansko kupil vozni listek in krščanstvu. Vkrca sem se na vlak in potem na ladjo, ki sta me pripeljala na stari, dolgo neodkriti otok, imenovan krščanstvo. V pridu sem videl, kako je mali otok naraščal v brezmejnost; to je bil kontinent, na katerem sem se izkrcal.

Krščanstvo je večje kakor Evropa; v srednjem veku je bilo mnogo večje kakor Evropa. Ne nameravam govoriti o različnih krščanskih občinah, ki si vse prisvajajo, da so edini dedič krščanske tradicije. Samo to pravim: kar sem videl tu o krščanstvu, je bilo kakor privid. Kakor da bi se bil vzpel na vrh gore in zagledal pred seboj vsa kraljevstva sveta.

Ugotoviti treba zgodovinsko dejstvo, da se je ta sivi otok, ki kakor brez doma leži izgubljen sredi oceana, iznenada izpremenil in nekaj kosmopolis. To ni bilo normalno in mikavno doživljanje obiska v Dublinu. Dejansko mi je bilo skoraj nemogoče, da bi bil obiskal le enega samega mojih običajnih prijateljev. To ni bil taisti kraj. Morebiti vobče nikak kraj. Marveč je bil to sen sodnjega dne. Obrazi v množici — znani ali neznan — so vzbujali vtis čudne solidarnosti. Naj pokažem iz teh sanj le par podob: Mudil sem se bil v Ameriki cele mesece; toda nikdar nisem videl v Ameriki pristnega ameriškega Indijanca. V Dublinu sem videl enega. Pohajal je po cestah in njegova strašna pernatá tiara se je zibala na njegovi glavi kakor palmov gaj. Pod njo je bilo videti ostro zarezane poteze bakrenega obraza. In pod tem temno duhovsko oblačilo. Kajti ta mož je bil rdeč indijanski poglavar in obenem katoliški duhovnik. Noben še tako izkušeni potnik ne bo trdil, da bi mogel tako prikazen vsak dan videti na cesti.

Ali pa nekaj drugega: Bil sem v Palestini. Tam sem videl veliko grških duhovnikov. Nikdar pa nisem videl moža, ki bi bil nosil oblačilo grškega duhovnika, v resnici bi bil pa rimski duhovnik. Tu pa je bil zastopnik rimske cerkve, ki je bil napravil vso dolgo pot iz Rusije in je bil videti natančno tak kakor duhovnik stare bizantinske cerkve v Rusiji: s svojim nenavadnim rabinskim pokrivalom in mogočno brado, kar mu je dajalo videz nekaj asirskega, prvotnega, očakovskega. In vendar je bil ta mož čisto navaden papist kakor vsak drug.

Ali pa si predstavimo Jakobita: to se pravi, nekaj silno starega, nekaj silno daljnjega, nekaj, kar je zapadnoevropskemu delu sveta popolnoma tuje. In ta vredni Indijec, zastopnik Daljnega Vzhoda, je obliče svoje okolice popolnoma izpremenil s tem, da jo je privedel domov v katoliške cerkve. Drugega pa ni nič izpremenil. Dejal mi, da je prav v tem trenutku stopil iz kakšnega hindujskega templja ali iz kakšne perzijske mošeje. Na glavi ima neke vrste turban; njegov ostro zarezani, drzni obraz je v nasprotju z bujno sivo brado temno rjav. Njegovo oblačilo je tujeja kroja. V prvem trenutku bi ga mogli imeti za domačega kaplana Gengis kana ali za višjega duhovna Svete opice ali Svete kače. Pa to, kar nosi v roki, ni ne znamenje opice ne kače. Marveč je to znamenje Rima.

Pokazal sem te čudne like, da bi podal pojmo o zemeljski nenavadnosti tega prizorišča. Kajti ljudje odkrijejo lepoto kake stvari vedno šele tedaj, če so ugotovili, da je nenavadna. Ta nenavadnost je bila najvidnejša bistvena poteza dublinske

duhovne drame. Od omih izrednih prikazni se je obrnil pogled v notranjost, po brezkončnem labirintu krščanstva. Imel sem časi govoriti z nekim nemškim škofom, ki oskrbuje Nemce v Gdaneku. Njegovi neposredni predniki so bili Nemci. Piše se pa: O'Rourke. Potomec onih potujočih vojakov, imenovanih zdijve goski, ki so bili oddeli iz premagane Irske na osvajanju po celi Evropi.

Ze v naslednjem trenutku so me predstavili zastopnikom velike katoliške hierarhije na Poljskem. Vedel sem, da vodi čez prepad med njimi in menoj samo en most: Pontifex Maximus. V prihodnjem trenutku sem govoril z litavskim duhovnikom, s katerim sem se mogel sporazumeti samo v latinščini. Tako si se mogel v sredotečnih lokih približati skrajnim kotičkom Evrope.

Vse, karkoli je na kakoršenkoli način zapleteno v velike evropske probleme, je imelo tu svoje ga zastopnika. Toda: vsi ti ljudje, ki so bili v politiki needini, so bili edini v veri! Nehote se ti je vsilila misel, da bi se našel najboljši temelj za politični sporazum tukaj, kjer je že ena edinstvo. Na tem nenavadnem pozorišču je moral vsak, bodisi že veren ali neveren, brez razlike veroizpovedi, dobiti vtis, da se nahaja v središču Evrope. Čutili so moral, da so se ti koncentrični krogi, kolobar za kolobarjem, sklepali okrog tega središča. Dublin je bil Lozana: Lozana s skupnim jezikom; ne Babel.

Eden izmed inozemskih cerkvenih knezov, ki se je prav posebno priljubil v Dublinu, je bil pariški nadškof. O njem mi je poročati to-le čudno ravnanje: Pokupil je vse svetinjice in znake kongresa in jih delil kakor kruh ubogim dublinskim aslumov (zakotij). Najbrž mi ne bo verjel noben človek, če pravim, da so se reveži tega bolj veselili, kakor pa če bi bil delil mednje vinarje. Toda dokler svet ne neverjetne resnice ne bo razumel, bo ostalo pripovedovanje te zgodbe zaman.

Zenski kongres

London, 4. avgusta. AA. V Edimbourgu se je vršil od 29. julija do 4. avgusta t. l. kongres federacije na univerzah diplomiranih žensk. Na kongresu so razpravljali o vseh problemih, ki zadevajo internacionalno stališče diplomiranih žensk. Za predsednico so izvolili dr. Westerdyck, prof. na univerzi v Amsterdamu, za podpredsednico pa Francozinja Mme Monot. Prihodnji kongres bo leta 1936 v Berlinu.

Amerika zahteva vodstvo

Newyork, 4. avg. tg. Borah je govoril na vseučilišču v Mineapolisu in izjavil: Amerika se lahko pokaže ali neinteresirana pri vseh evropskih vprašanjih, ali pa mora prevzeti vodstvo pri reševanju vseh mednarodnih problemov, ki so nastali po vojni. Evropa pa lahko zahteva soudeležbo ameriških Zdrženih držav pri obnovi svetovnega gospodarstva le tedaj, če je pripravljena opustiti uničujoče izdatke za oboroževanje, ki znašajo 80 do 85% vseh davkov, ki se stekajo v Evropi.

Newyork, 4. avg. tg. Trgovinski minister Lamont je nenadoma demisioniral. Oficielno se sicer izjavlja, da je svoj odhod, ki ga je nameraval izvršiti že pred več meseci, odlagal samo po Hooverjevi želji, pravi vzrok njegovega odstopa pa je ta, da se je Lamont moral vrniti v trgovniško potovanje, ker se je njegovo premoženje zelo zmanjšalo. Lamont je sedaj star 56 let in je bil svoječasno najbogatejši človek v Chicagu.

Dunajska vremenska napoved: Vreme se bo le zelo počasi izboljšalo. Na jugu in vzhodu bo še ostala zelo nizka temperatura, tu in tam pa bo še nekoliko deževalo.

Reforma trgovskih zbornic

Skupne zbornice v Ljubljani, Novem Sadu, Splitu, Dubrovniku in Podgorici — 5 obrtnih zbornic

Belgrad, 4. avg. Trgovinski minister je podpisal uredbo o trgovinskih, industrijskih in obrtnih zbornicah.

Po tej uredbi so zbornice javnopravne ustanove in posvetovalni organi državnih oblasti in samoupravnih edine. Imajo pravico, da rabijo državni grb kraljevine Jugoslavije v svojih spisih. V smislu te uredbe bodo obstojale naslednje zbornice: 1. Trgovinska zbornica v Belgradu, ki zavzema mesta Belgrad, Zemun in Pančevo.

2. Industrijska zbornica v Zagrebu, 4. v Osijeku, 5. v Velikem Bečkereku, 6. v Sarajevu, 7. v Banjaluki in 8. v Skoplju.

9. V Ljubljani trgovinska, industrijska in obrtna zbornica.

10. Trgovinska, industrijska in obrtna zbornica v Novem Sadu, 11. trgovinska, ind. in obrtna zbornica v Splitu, 12. trgovinska, industrijska in obrtna zbornica v Dubrovniku, 13. trgovinska, industrijska in obrtna zbornica v Podgorici.

14. Obrtna zbornica v Belgradu, nadalje 15. obrtne zbornice v Zagrebu, 16. v Osijeku, 17. v Sarajevu, 18. v Banji Luki in 19. v Skoplju.

Zbornice lahko osnujejo svoje ekspoziture v mestih, kjer se jim zdi potrebno. Ekspoziture se morajo osnovati: belgrajske trgovske zbornice v Nišu, belgrajske obrtne zbornice v Nišu in belgrajske obrtne zbornice v Vel. Bečkereku ter ekspozitura zagrebške trgovinske, industrijske zbornice na Sušaku. Trgovinske zbornice lahko vzdržujejo svoja zastopstva tudi izven svojega sedeža.

Organi zbornic so: 1. Zbornični svet, 2. predsedništvo, 3. odseki, 4. stalni in specialni odbori in 5. zbornični urad ekspoziture in zastopstva. Vrhovni svet je vrhovni upravni organ. Stevilo njegovih članov določajo pravila, vendar ne sme prekorajšiti 70. Vsak svetnik ima svojega namestnika. Mandat zborničnega sveta traja šest let, polovica članov se obnovi po treh letih. Vsak član ima pravico voliti svet. Član zborničnega sveta ne sme izvrševati svojega mandata, dokler je v teku stečajno postopanje proti njemu ali sodna preiskava radi kaznjivega dejanja.

Predsedništvo zbornice sestoji iz predsednika, dveh ali treh podpredsednikov in predsednikov zborničnih odsekov, oziroma stalnih odborov pri zbornicah, ki nimajo odsekov. Razen obrtnih in industrijskih zbornic se zbornice delijo v odseke. V odseke pridejo predstavniki posameznih pridobitnih vej. Za važne posle zbornice se lahko osnujejo stalni odbori kakor nadzorovalni odbor, disciplinski, poljedelski, finančni, turistični, prometni odbor itd.

Pri vsaki zbornici se mora osnovati pokojninski fond, v katerega mora vplačati najmanj 5% svojih letnih dohodkov. Zbornice lahko osnujejo svoje stalno razsodišče, zbornični svet bo sestavljal pravilnik razsodišča, vendar ga mora odobriti minister trgovine. Zbornice se vzdržujejo z dohodki iz lastne imovine, iz lastnih podjetij, iz taks in darov.

Zbornice morajo vsako leto do konca marca predložiti trgovinskemu ministru račune o poslovanju v preteklem letu.

Zbornice so pod nadzorstvom bana, oziroma belgrajskega neposredno pod nadzorstvom trgovskega ministra. Ban, ali pri belgrajski zbornici trgovinski minister, lahko imenuje pri vsaki zbornici komisarja, ki ima pravico prisostvovati tudi sejam zborničnega sveta ter pravico govora. Minister trgovine lahko razpusti zbornični svet, ako se je pregrešil proti zakonu ali proti upravnim predpisom in postavi na njegovo mesto komisarja.

Ko stopi v veljavo ta uredba, se bo konstituiral začasní svet novih zbornic, v katerega pridejo predstavniki posameznih pridobitnih vej. V ta svet pridejo člani sveta dosedanjih zbornic. Iz teh bo imenoval trgovinski minister predsednika in podpredsednika. Ostali člani zborničnega sveta, kakor tudi predsedništva dosedanjih zbornic, ostanejo v svoji

funkciji dokler se pod vodstvom začasnih zborničnih svetov ne izvrši reorganizacija zbornic po novih pravilih.

Zbornični svet izvoli predsednika in podpredsednika zbornice; stalne odbore, sodnike za stalno zbornično sodišče. Predsedništvo zbornice sestoji iz predsednika, dveh ali treh podpredsednikov in prisodnikov.

Zbornice se morajo reorganizirati v smislu nove uredbe v teku 6 mesecev po njeni objavi.

Trgovinski minister o pomenu reforme

Belgrad, 4. avg. AA. O priliki sprejetja uredbe o zbornicah je minister za trgovino in industrijo dr. Mohorič izjavil med drugim:

Po sprejetju obrtnega zakona smo torej imeli več tipov gospodarskih zbornic, in samo po sebi je nastalo vprašanje, ali ne bi kazalo organizirati te zbornice vpo enem tipu kot zajednico ali pa kot ločene. Z novo uredbo se je vprašanje tipa zbornic rešilo na kompromisen način in se je v glavnem ohranil sedanjí sistem zbornic, ki se zdi, da najbolje ustreza našim gospodarskim razmeram.

Druugo važno vprašanje, ki ga je bilo treba rešiti, je bilo vprašanje področja, sedežev in števila zbornic. Pri reševanju tega vprašanja se je kr. vlada ravnala po tehle načelih: 1. da se spravijo področja zbornic v sklad z razdelitvijo države na upravna področja; 2. da se ohrani kontinuiteta zastopanja gospodarskih interesov in obdružje zbornic v vseh krajih, kjer so do zdaj obstajale; 3. da se upoštevajo želje interesentov glede sestave zbornic v skladu z obrtnim zakonom.

V stremiljenju, da zadovolji v največji meri vsem postavljenim načelom, je kr. vlada morala, posebno zaradi zbornic v prestolnici, ki se v tem pogledu nahajajo v izjemnem položaju, proti svoji volji pri izvajanju prvega načela pristati na nekatere koncesije, ki so spet s svoje strani povzročile neke manjše reperkusije pri razdelitvi področij sosednjih zbornic.

Upoštevajoč želje posebno obrtnikov, da se njihov stan izloči iz skupnih zbornic in da se za zastopanje obrtničkih interesov tam, kjer so obrtniške sekcije obstoječih skupnih zbornic tako sklenile, ustanove posebne obrtniške zbornice, predvideva uredba ustanovitev pet novih obrtničkih zbornic, in sicer v Zagrebu, Banji Luki, Sarajevu, Osijeku in Skoplju. Stevilo zbornic se po uredbi zviša z dosedanjih 13 na 19, in sicer bo pet novih obrtničkih zbornic in trgovinsko-industrijska zbornica v Banji Luki za vrbsko banovino. To poslednjo zbornico je kr. vlada ustanovila zato, ker je prepričana, da bo njena ustanovitev dala še več poleta trgovini in industriji vrbske banovine.

Pri vsem tem se je posebno upoštevalo, da se z zvišanjem števila zbornic ne zviša obremenitev gospodarstvenikov, ki v sedanjem času nikakor ne bi bilo oportuno.

Tretji del uredbe se nanaša na notranjo organizacijo zbornic. V tem delu so navedene pravice in dolžnosti zbornic, njihovih članov, svetovalcev in drugih članov, in urejeni odnosi med zbornicami in državno upravo, samoupravnimi telesi in društvi.

Avtonomiji zbornic je prepuščeno, da s statuti, zborničnim redom in pravilniki predpišejo podrobna določila o volitvah, o delovanju zbornic in o poslovanju zborničnih ustanov v skladu s posebnimi prilikami in potrebami svojih področij. Glede na veliki interes in potrebo, ki se občuti v gospodarskih vrstah, da se spori poslovnega značaja urede na čim enostavnejši in hitrejši način v krogu samih gospodarstvenikov, posveča uredba posebno pozornost ustanovitvi stalno izvoljenih sodišč pri zbornicah.

Danes imajo naše zbornice posebno pomembno in delikatno nalogo. S to uredbo se postavijo pogoji, da bodo mogle uspešno izvršiti svoje veliko delo. In ti ugodni pogoji, združeni z dobro voljo in energijo, ki so jo naše zbornice pri svojem dosedanjem delovanju vselej pokazale, bodo mnogo doprinesli za njihovo bodoče delo za zaščito gospodarskih interesov in za pospeševanje gospodarstva vobče. Ze zato, ker popolnoma upoštevajo hude čase, ki jih naš narod preživlja.

Japonci zasedajo Kitaj

Tokio, 4. avg. tg. Kitajske neredne čete se napadle japonsko posadko v mandžurskem pristaniškem mestu Inkovu. Japonske vojne ladje so zato izkrcale svoje čete. Ker se poroča, da Kitajci prodirajo od juga, se govori, da namerava Japonska zasesti provinco Džehol, in sicer kot priprave za svoj napad na Tiencin in Peking.

Nemiri v Belgiji

Bruselj, 4. avgusta. ž. V Lummenu je prišlo do težkega spopada med belgijskimi nacionalisti in Flamci. Belgijski nacionalisti so pred flamskim domom sežgali lutko, ki je predstavljala Borna, vodjo Flamcev. Nenadoma so se na flamskem domu odprla okna in začelo je streljanje. V istem trenutku so planili na belgijske demonstrante iz veže Flamci, oboroženi s palicami in sekirami in razgnali izizivače. Razvila se je pri tem borba, v kateri je bilo ranjenih več oseb. Poklicana policija ni imela posla, ker so demonstranti že preje zbežali.

Osebné vesti

Belgrad, 4. avgusta. 1. Napredoval je v 2-I sodnik kasacijskega sodišča pri Stolu sedmorice v Zagrebu, oddelek B dr. Ivan Vuk. Premješčen je v komercialni oddelek ljubljanskega ravateljstva drž. žel. svetnik 5. skupine Rudolf Fister, do sedaj v Subotici. — Na pošto in brzojav v Celju je premeščena Marija Debeljak, do sedaj v Konjicah. — Upokojen je strokovni učitelj na državní sred. tehnični šoli v Ljubljani Ignac Uršič. — Napredoval je v 5. položajno skupino tajnik poljedelskega ministrstva dr. Leon Hribar, in v 6. skupino dr. Ivan Kenda, višji veterinarski pristav pri centralnem veterinarskem bakteriološkem zavodu v Belgradu.

Zadrúžna zveza v Zagrebu

Zagreb, 4. avgusta. 2. Danes ob 9 dopoldne se je pričela glavna skupščina Zadrúžne zveze v Zagrebu. Prisotni so bili številni zadrugarji iz vseh krajev savske banovine, ki so zastopali 88 članic zveze. Iz poročila ravnateljstva se vidi, da se je število članic v zadnjem letu zvišalo od 134 na 151. Zveza je organizirala predavanja in tečaje. Za novega predsednika je bil izvoljen msgr. dr. Avguštin Juretič.

Davčna obvestila

Belgrad, 4. avgusta. AA. Na podlagi pojasnila davčnega oddelka finančnega ministrstva je treba pri uvozu instalacij, ki so z odlokom carinskega oddelka proste carinskih dajatev, vključ izkazilu pristojne trgovske in industrijske zbornice, da služí uvoženi material izključno samo v lastno porabo in ne v nadaljnjo prodajo, predpisati skupni davek na poslovni promet. To je treba zato storiti, ker veljajo po čl. 14. 1. odstavek uredbe o skupnem davku na poslovni promet iz leta 1931 pri uvozu v celoti carinski predpisi, tako za plačilo, odložitve, zavarovanje in zastarelost, kazni, pritožbe in kazenskega postopka, in se mora zato vselej, kadar se zagotove carinske dajatve, zagotoviti in pobrati skupni davek na poslovni promet.

Belgrad, 4. avgusta. AA. Po pojasnilih davčnega oddelka finančnega ministrstva se na podlagi čl. 9 tretjega odstavka uredbe o skupnem davku na poslovni promet iz leta 1931 pri uvozu blaga po pošti vzame za davčno osnovo, če uvoznik ne pokaže originalnega računa, petkratna višina carine.

Ce je vrednost blaga označena v tuji deklaraciji, ni pa priložen originalni račun, baš zato, ker je vrednost po tem računu višja od petkratne, ki služi za davčno osnovo, se mora vzeti za davčno osnovo tista vrednost blaga, ki je označena v tuji deklaraciji.

Opozorilo mlinom

Belgrad, 4. avgusta. AA. Vsi mlinci, ki se obračajo na delegata ministra za trgovino in industrijo pri Privilegirani izvozni družbi zaradi imenovanja strokovne komisije za določitev kapacitet mlinov, morajo te prošnje poslati samo še do 10. t. m. Pozneje prispelo prošnje ne pridejo več v poštev.

Varišava, 4. avgusta. tg. V mestu in po deželi so bile danes hude nevihte, ki so napravile ogromno škodo. V okrožju Lukov je strela ubila 5 oseb, 12 pa hudo ranila.

Dunaj, 4. avgusta. AA. Odbor narodnega sveta je z 11 proti 10 glasovom sprejel lausanski protokol o mednarodnem posojilu Avstriji.

London, 4. avgusta. tg. De Valera je zahteval v parlamentu, da se mu dovoli fond 2 milijona funtov za podpiranje irske industrije.

700 belokranjskih mož in fantov

na Zežlju pri Vinici

Zežlje, 1. avgusta.

700 belokranjskih mož in fantov zbranih v nedeljo, dne 31. julija na Zežlju pri Vinici pošilja svojemu nadpastirju, ljubljanskemu škofi gospodu dr. Rožmanu najprijetnejše pozdrave in izraz globoke vdanosti.

Bil je to lep dan, dan molitve in premišljevanja, pa tudi dan pokore. Iz zelo oddaljenih krajev so prihitali možje in fantje na vozovih in avtomobilih, dosti pa jih je bilo tudi takih, ki so v hudi vročini napravili peš osem ur hoda. V štiristopih se je pomikal mogočen sprevid od župne cerkve proti Zežlju, odkoder so se nam v pozdrav priklanjale dolge zastave. Na čelu spreveda je korakal možski pevski zbor; iz šest in tridesetih grl je moglo odmevati »krozi drugače tiho Vinico reftren pesmi: Povsod Boga, ki naš je oče, povsod Boga, ki naš je kralj. Silno je pripekalo solnce, ko smo po strmeh pobočju molili križev pot, dokler nas ni pri zadnjih postajah sprejel železski gozd v svojo hladno senco. Tam na vrhu Zežlja so nam prišli nasproti domačini s svojim župnikom, gospodom K o s o m, na čelu in kipom železke Matere božje. Škoda, da tega lepega prizora ni vjel kak fotografski aparat! Nato so možje in fantje napolnili prostirano železsko cerkev, napolnili so jo tako, da smo proti koncu komaj še dihal. Seveda ni manjkalo tudi žensk in deklet, ki jih ni bilo malo, toda topot so morale ostati zunaj.

Pogled vseh onih, ki še doslej niso bili na Zežlju, je v prvem trenutku potegnil nase silno velik in zanimiv oltarni nastavek. Nato je v nad eno uro trajajočem govoru slavnostni govornik, trebanjski dekan gospod T o m a ž i č, razložil navzočim, kakšen bi moral in kakšen bi ne smel biti mož in fantov sedanjega časa. Možje in fantje so poslušali govornikova izvajanja ves čas s tako napetostjo, da so pozabili na utrujenost in na nezno vročino, ki je vladala v cerkvi. Med sv. mašo je pel možski zbor pod spretnim vodstvom belokranjskega rojaka, konservatorista Joškota Strbenca; najboljše nam je ugajala pri darovanju Hladnikova pesem: »Pozdravi Ti moj dom in pa pri zauživanju Vodopivčeva: »Kristus Kralj«. Čas med dopoldansko in popoldansko službo božjo je silno hitro potekel, bil je namreč tako izpolnjen s tekmo pevskih in tamburaških zborov, da nam je komaj toliko časa ostalo, da smo nasitili lačne

želodce in ugasnili žejo s hladno in okusno vodo, ki je šumela in žuborela iz kapelice lurske Matere Božje.

Pri tekmi so fantje zapeli nekaj narodnih, pa nekaj umetnih pesmi. Najbolj je ugajala Vodopivčeva: »O večerni uric in pa Gerbičeva: »Slavček daj mi!« Kar se tiče proizvajanja, rečemo samo to, da za prvič je bilo dosti dobro. Isto velja tudi za tamburaše. Fantje zaslužijo priznanje in pohvalo, ker so v času najhujšega dela na kmetih, žrtvovali cele večere in dragocene ure spanja, da so se pripravili za ta nastop.

Pri popoldanskem zborovanju je pozdravil navzoče črnomaljski dekan, se jim zahvalil za tako obilno udeležbo in jih vzpodbujal k zaupanju in vdanosti do cerkve. Nato je govoril dragaški gospod župnik O m a h n a. — Po končanih večericeh smo se spuščali s hriba v lepo dolino po poti, ki jo je neštetokrat prehodil pok. mežnar Stanko, ki ga opeva viniški rojak, pesnik Oton Zupančič v pesmi »Kvartopirici: Mežnar Stanko je zazvonil: Ajd kristjani verni k maši. — Onstran Kolpe na hrvatski strani se dviga nad vasjo Pribančji pokopališče svete Barbare, kjer bi pesnik Zupančič rad počival (če še sedaj, ne vem), saj tako-le poje:

»Tam pod solncem, kot so tu grobovi,
kjer, Silvín, spiš — tako bi ležal rad...
Ah, Silvín, vem; Teh krajev ne pozabi,
kdor se svetlobe njih je nasesal!«

Vem, prav dobro vem, da teh krajev in vsega tega, kar se je to nedeljo na Zežlju videlo in slišalo, naši možje in fantje ne bodo pozabili in da se bodo še kdaj odzvali vabilu svojega dekana, ki jim je za slovo zaklical: Na svidenje še kdaj pri Materi Božji na Zežlju!

Pred nekaj leti nas je stala trojica ob Silvínovem grobu na pribanjskem pokopališču, bila sta to pisatelja Finžgar in gospod Matija Malešič in še nekdo, ki ni ne pisatelj ne pesnik. Prvega bi bili silno radi imeli ta dan na Zežlju, da spregovorijo belokranjskim možem in fantom tako, kakor on zna. Pa ga ni bilo. Prosil nas je, naj ga pustimo pri miru, ker je zelo utrujen. Gospod pisatelj Finžgar, prisrčen pozdrav od Silvínovega groba! — Oni drugi pa je bil z nami, pa ne kot pisatelj, temveč v službeni — uniformi!

in niso pomagali nobeni poskusi, spraviti ju zopet k življenju. Tudi zdravniška pomoč, ki je bila takoj pri rokah, ju ni mogla več obuditi. Pogreb obeh ponesrečencev se je vršil danes v terek ob izredno veliki udeležbi Sevnčanov, ki vsi brez izjeme globoko sočustvujejo z vdovo in njenim malim sinčkom, ki sta po smrti skrbnega in pridnega očeta tako strašno udarjena. Pevci so zapeli na domu in na grobu par žalostnih in ni bilo očesa, ki bi se ne bilo rosilo, ko so začele padati grude na krste pretrgano umrlih in ko se je poslavljajal pogreb vodči duhovnik od Franceta, kot vnetega cerkvenega pevalca ter vzornega moža in skrbnega očeta.

Naj v miru počivata blagi duši! Preostale pa naj tolaži ljubi Bog, ki nikogar ne zapusti, posebno ne vdov in sirot!

Brat in sestra

utonila v Savinih valovih

Velika žaloigra v Sevnici

Sevnica, 2. avgusta.

V ponedeljek dne 1. avg. popoldne okoli tretje ure je zaoril po Savi med kopalci obupen klic: »Na pomoč!« Potapljalca sta se France Vovk, posestnik in ključavničar iz Sevnice in njegova sestra Mici, ki bi se imela v kratkem poročiti.

Sla sta se kopat in prišla srečno na kranjsko stran. Ko pa sta se vračala, ju je zagrabil nepričakovano močan val in ju potegnil s seboj. Ker Mici Vovk sploh ni znala plavati, je bil bratov poskus, da bi jo rešil, tudi zanj usoden, ker je s potapljačo se sestro vrel izginil v valovih.

Dobili so potem ob savskem brodu najprej Miciko Vovk, nekoliko niže pa nato tudi njene brata Franca, bila pa sta oba že mrtva.

Strela užiga in ubija

Mirna, 3. avgusta.

Danes krog ene popoldne je zadivljala nad našo dolino silna nevihta z neurjem. Podirala je kozolce in ruvala drevesa. Na Sevnici pri Mirni so pri Pužkovih južinali. Petletni fantek je odprl okno. Medtem je treščilo in fantka ubilo. Strela je napravila tudi veliko škodo na strehah, ker je zmetala mnogo opeke.

Ljubljana, 4. avgusta.

V sredo zvečer so pripeljali v ljubljansko bolnišnico 30 letnega mizarja Alojzija Eržena iz Gornje Logatice. Med nevihto, ki je divjala v sredo popoldne, je v bližini treščilo. Strela je Eržena tako močno oplazila, da je omedlel ter se zavedel šele po več urah v bolnišnici. Njegovo stanje je že boljše.

Sv. Lovrenc na Dr. p., 3. avgusta.

Po dolgi in hudi suši je davi ob 5 reška strela razklala oblake ter otvorila obilen dež, istočasno pa zažgala gospodarsko poslopje in hlev Turinovih poleg šole. Sreča, da je močno lilo ter je brizgalna, ki je shranjena tik poleg gorečega poslopja, stopila takoj v službo. Živino so komaj rešili. Čudno je to, da se strela ni zmenila za novi strelodav na šoli tik pogorišča, ampak si je izbrala to nižje poslopje s slamnato streho.

Litija, 3. avgusta.

Davi v zgodnjih jutranjih urah je divjala po našem okolišču huda nevihta med gromom in tre-

Vozni red na Brezje

za dne 7. avgusta 1932.

Župne urade lavantinske škoije vljudno prosimo, da bi oznanili udeležencem romanja na Brezje sledeči vojni red:

I. vlak

vozi udeležence, ki vstopajo na sledečih progah: Zreče—Poljčane, Rogatec—Grobello, Dravograd—Celje, Dobova—Zidani most. Vsi se pripeljejo s svojim popoldanskim vlakom s stranskih prog na glavno progo Maribor—Ljubljana. Romarski vlak na glavni progi vozi: Poljčane ob 18.48, Grobello ob 19.20, Celje ob 19.48, Laško 20.06, Rimske toplice 20.17, Zidani most 20.39, Hrastnik 20.52, Trbovlje 21.16. — S tem vlakom se peljejo tudi udeleženci, ki vstopijo na postajah Laško, Rimske toplice, Zidani most, Hrastnik, Trbovlje. Drugi vlak na teh postajah ne stoji!

II. vlak

vozi udeležence, ki vstopijo na progi Dravograd—Maribor, Gornja Radgona—Ormož—Pragersko in pa one, ki vstopajo na postajah glavne proge iz Maribora do Celja. Vlak vozi: Maribor 22.20, Hoče 22.30, Orehova vas 22.35, Rače-Fram 22.39, Pragersko 22.52, Slov. Bistrica 23.02, Poljčane 23.17, Ponikva 23.43, Grobello 23.51, St. Jurij 23.58, Storožica 0.07, Celje 0.25. — Na drugih postajah vlak II ne bo stal.

Udeleženci s proge Dravograd—Maribor, kakor tudi Gornja Radgona—Ormož—Pragersko se pripeljejo z rednimi večernimi vlaki na glavno progo.

Na ta dva posebna vlaka smejo vetopiti samo

oni udeleženci, ki imajo izkaznico. Drugi se s temi vlaki ne smejo voziti, ker ni prostora za nje! Vsakdo naj kupi karto, skupnih kart ne kupuje, plačati je celo karto od domače postaje do Otoč. Kart se nič več ne žigosa. Kart ne sme nikjer oddati, ker se z njimi domov zastoni peljeje. Vozni red za nazaj bo objavljen na Brezjah. Vsi udeleženci bodo imeli ugodno popoldansko zvezo v terek na vseh stranskih progah. Pri vlakih so reditelji, ki jih je ubogati.

Požari na Verdu

Verd, 2. avgusta.

Danes okoli pol 1 ponoči je nenadoma prišel gori čebelnjak, last čebelarja Ferja na Verdu. Zgorole je nad 30 panjev in seveda z njimi tudi nedolžne čebelice. Gasilska pomoč je bila odveč, čeprav je bila takoj po obvestilu na pogorišču. Škoda je precejšnja, lastnik je bil zavarovan. Kako je požar nastal, ni znano. — Pred tednom dni pa je gorelo istotako v ogred gospodarske poslopje pri Mikliču. K sreči so verjeli pravočasno opazili, ker bi se sicer razširil na sosednje hiše. Vrhniški in verdski gasilci so se tokrat posebno izkazali. Živina je sicer bila rešena, zgoreli pa so poljedelski stroji, pridniki in seno. Sumijo, da je bil ogenj podtaknjen. Lenarčičovo poslopje je nasprotni Mikliču. In v času, ko je Mikliču gorelo, je bilo nasilno ubito telo v Lenarčičevem hlevu. Mikliču je lansko leto zgorelo kozolec, kakor hitro pa ga je popravil, je zopet imel požar doma. Zavarovan je bil v obeh slučajih.

Na Brezje!

Vsem članom in prijateljem Slomškove družbe.

Po soglasnem odobrovanju sklepu pohitimo tudi letos 10. avgusta na Brezje k zborovanju in običnemu zboru Slomškove družbe. Radi razmer, ki jih preživljamo, ne bomo imeli več dnevnega zborovanja kakor druga leta, temveč le enodnevno. Vemo, da jo tudi enodnevno potovanje na neoddaljene Brezje za marsikoga izmed nas velika materijalna žrtev, vendar smo prepričani, da je v naši članah še toliko požrtvovalne ljubezni do načel, ki jih zastopa Slomškova družba, da bodo tudi te materijalne žrtve prestali iz ljubezni do večnoveljskih krščanskih pedagoških idej, ki tlijo v naših čustvih in bdiho v našem umu. Vemo, da skoraj ni člana Slomškove družbe, ki bi letno enkrat ne pohitel na Brezje sam ali v družbi svojcev, vendar se nam zdi zaslužnejše, ako pohitimo v družbi enakomislečih, enakočutečih, enakotrpčih, ker po svoji navzočnosti moralno okrepimo druge in ne le zgolj sebe.

Te besede veljajo v prvi vrsti članom in članicam, veljajo naj pa tudi vsem našim somišljenikom vseh stanov, ki jim je kaj mar krščanske vzgoje in krščanske misleče učiteljstvo. Nam je na tem, da nam vsa slovenska katoliška javnost pomore, dvigniti prapor za krst častni in svobodo zlato! Proč z mlačnostjo! Vsi v tisti član iz dobe nekdanjih taborov in kresov, ki so netili v dušah slovenskega ljudstva vero in narodnost. Vsi za Slomškom in njegovim geslom: Sveta vera nam bodi luč, materina beseda pa ključ do prave zveličavne omike! V tem duhu hočemo zborovati na Brezjah tudi letos. Komur je še kaj za ideale, ta bo prišel med nas. Dobrodošel prav vsak, naj si bo kateregakoli že stanu. Na svidenje tedaj 10. avgusta na Brezjah! S.

Pohabljeni mali revčki v Sloveniji

Če so otroška leta res to, kar starejši mislijo o njih, namreč leta brezskrbnega nedolžnega veselja, nedolžnega strmenja nad krasoto sveta in vdanega sprejemanja vsega novega, kar pride pred čutila, v spoznanje in srce človeka, potem mora biti pretresljiva usoda otrok, ki so jim te lepote, to prvo dojevanje barv, zvokov, dobrote soljudi in dobrote narave, delno ali kar zastrte. Starejši pomilujemo slepe, gluhe, ne ali drugače pohabljenе otroke. Največkrat pa si ne znamo pomagati, kako bi njihovo usodo ublažili, kako bi jim pomagali in kako bi — tudi sebi potolažili vest vprico teh otrok. Človeški družbi je treba priznati, da pospešuje svojo skrb za te neobgledne, ki zaradi svoje mladosti niso še razvili svoje volje. Skrb stroji zlasti za tem, da čimbolj obvarujemo te otroke pred najhujšimi spoznanji in razočaranji ter pred vsemi konflikti, v katere bi mogli v življenju zaleti, pa jih zaradi svoje pohabljenosti ne bi mogli zmagovati. Velika je socialna misel ustvariti tudi pohabljenega človeka za enakovrednega člana človeške družbe, in druga socialna misel je, da mora družba nadomestiti pohabljenemu človeku to, kar mu je odrekla narava ali kar mu je vzelo življenje. Vzgoja pohabljenega človeka že v otroških letih pa je v tem oziru odločilna. Če nekaj let sem vodil prosvetni oddelke banke uprave statistiko o pohabljenih in šoli obveznih otrocih Slovenije. Dosti je tudi prosvetni oddelke napravil je za vzgojo in življenjsko pripravo teh otrok, vendar pa so še vedno naloge in moralne dolžnosti, ki jih bo treba še izpolniti. Pri tej priliki pa ne smemo pozabiti tudi velikih zaslug prejšnjih generacij in prejšnjih oblasti za pohabljenno mladino. Gluhonemica v Ljubljani, številna zavetišča za slepe in pohabljenе otroke, po večini delo krščanske dobrotelosti, govore, da je v naši deželi vedno vladal globok krščanski čut do ubogih pohabljenih otrok.

Iz statistike, ki jo je banska uprava sestavila za leto 1931/32, posnemamo, da v vsej Sloveniji ne hodi v šolo zaradi slepote 30 otrok (7 dečkov in 13 deklic) od teh pa jih obiskuje zavod za slepo dečo le 8. Skoraj slepih otrok je 112, to je zelo kratkovidnih in pri katerih se je bati, da vsak čas oslepe, pa šolo obiskuje. (Vmes je 58 dečkov in 54 deklic.) Zaradi gluhosti ne more obiskovati šol v Sloveniji 184 otrok (83 dečkov in 101 deklica). Od gluhostnih otrok jih obiskuje 47 zavod za gluhostnemo dečo. Zelo naglušnih otrok, pri katerih se je bati da oglušje, ki pa vendar še obiskujejo šolo, je 120 (57 dečkov in 63 deklic).

Telesno pohabljenih otrok, ki so ali delno ohromeli ali celotno ohromeli je 354 (196 dečkov in 158 deklic). Epileptičnih (božjastnih) otrok je 79 (38 dečkov in 41 deklic).

Moralno izpriženih otrok, ki spadajo v kakšen zavod, pa navaja statistika v Sloveniji 98 (74 dečkov in 24 deklic).

Podrobnejša je statistika o slabomimnih in slabonadarnih šolobveznih otrocih. Zaradi slabomimnosti je bilo to šolsko leto oproščenih 990 otrok šolskega obiska (428 dečkov in 568 deklic). Samo 74 otrok pa obiskuje šole za defektno dečo.

Slabo nadarjenih otrok je seveda največ. Jih pa ni šteti toliko med defektne, temveč bolj le v duševno slabše razvite otroke. Zaradi slabe nadarjenosti ponavljajo prvič I. razred 2683 otrok (1499 dečkov in 1184 deklic). Od teh se 1851 znanje ni moglo razviti čez število 10, oziroma ne čez malo abecedo in ne obvladajo napisovanja stavka. Drugo leto ponavljajo I. razred 820 otrok zaradi slabe nadarjenosti (495 dečkov in 325 deklic). Od teh jih prvih osnovnih znanj ne obvlada 526 (312 dečkov, 214 deklic).

Ze 4. leto pa hodi v I. razred 513 otrok (to je 338 dečkov in 175 deklic). Od vseh otrok, ki morajo ponavljati I. razred in zaradi svoje slabe nadarjenosti niso mogli doseči najbolj pripristih osnovnih znanj, bi spadalo v zavod za defektno dečo vsaj 849.

Od otrok, ki ponavljajo zaradi slabe nadarjenosti I. razred in od teh, ki so kljub svoji skrajno slabi nadarjenosti prišli iz I. razreda v II. razred, bi jih spadalo iz II. razreda v zavod za defektno dečo 439.

Kljub svoji slabi nadarjenosti pa obiskuje višje razrede od III. razreda dalje seveda po večkratnem ponavljanju I. II. in tudi III. razreda skupno 3845 otrok (2241 dečkov in 1604 deklic). Vsi 129 otrok od teh pa bi jih spadalo v zavod za defektno dečo.

Te številke dajo misliti. Prvič se v tej statistiki zrcali krivda družbe nad mladino. Najbolj zastopani so pri statistiki o slabo nadarjenih otroci v vinorodnih in industrijskih krajih, kakor Brezje, Celje, Krško, Ljutomer, Prevaljska, Smarje pri Jelšah, najbolj močno pa oba mariborska okraja, desni in levi breg. Razen prevajalskega torej sami vinorodni kraji. Najnižji okraj pa so zopet Črnomelj, Ptuj, Novo mesto in Murska Sobota. Če je Maribor najmočnejši okraj, Ptuj pa najnižji glede slabomimnih otrok, da morda to misliti, da statistika ni bila povsod izvedena z enako strogostjo. Zrcali pa se morda — bolj ko vino in žganje — v teh številkah glad. Zakaj ptujski okraj je kmetijski okraj, kjer je vsaj krompirja dovolj, mariborski okraj pa je poln industrije in tam je že glad doma. Visoke so tudi številke iz kočevskega okraja in Laškega. Se dokaj niz-

V TEMNI JEČI

medli noga vse življenje. Vtesnjena v nogavico in čevlji prenaša brez odmora in brez miru potrpečljivo težo telesa. Pri tem pa mora navadno pogrešati vsako nogo.

Negujte svoje noge z Burgitom!

Burgit-obliž zoper kurja očesa, zdravniško priporočen, se je sijajno izkazal 22 let s svojim radikalnim učinkom in je skoro po vsem svetu vpeljan. Ker pokrije delujoča masa samo kurje oko, in pride zdrava koža torej samo z nevtralnimi zalepilom v dotiko, so vnetja — kot se porajajo pri čisto enakomerno namazanih obližih — pri Burgitu popolnoma izključena in to je glavni vzrok priljubljenosti Burgita in njegove brezprimerne razširjenosti.

Burgit-obliž zoper kurja očesa
Originalni zavojček z 1 komadom 4.— Din.
Originalni zavojček z 2 komadoma 7.— Din.

Burgit-obliž zoper otiščance
Originalni zavojček z 2 komadoma 8.— Din.

Burgit nožna kopel
Originalni zavojček 6.— Din.

Zahtevajte izrecno **Burgit**.
Burgit pomaga zanesljivo in ne povroča bolečin!

ke pa so recimo iz Ljubljane in ljubljanske okolice.

Slepota, gluhost, telesna pohabljenost in epilepsija je po vseh okrajih približno enakomerno razdeljena, le v vinorodnih okrajih je za malenkost višja. Pri vsaki taki statistiki pa je sicer samoobsebi umevno, toda sociološko še ne pojasnjeno dejstvo, da je povsod več moralno pokvarjenih dečkov kakor deklic. V naši statistiki bi bila kvečjemu edina izjema Ljubljana mesto, kjer so 3 dečki moralno pokvarjeni in 9 deklic. Ljubljanska okolica ne izkazuje nobenega moralno docela pokvarjenega otroka, enako tudi ne okraj Črnomelj, Murska Sobota, Ptuj in Novo mesto.

in sedaj bo treba še primerjati to žalostno statistiko še s statistiko vseh zavodov, vseh šol in vseh posameznih razredov, namenjenih telesno ali duševno defektni deci! Ta statistika bi bila gotovo skromna, vsaj v pričo statistike, ki jo objavljamo zgoraj. Zanemarjeni in pohabljeni otroci spominjajo velikih dolžnosti, ki jih imamo vsi družba, javnost in oblasti ter vsakdo do teh otrok.

Zadnja želja neizpolnjena

Kamnik, 3. avgusta.

Pogreb druge žrtve ognja v kamniški tovarni se je vršil v sredo popoldne v Ljubljani. Jakobu Klemencu se ni mogla izpolniti poslednja želja, da bi bil pokopan na domačem pokopališču poleg svoje pokojne žene. Na zadnji poti so ga spremlili samo nekateri sorodniki, vdova Klementovega tovariša Pibernika in deputacija delavstva ter uprave tovarne. Pred krsto pokojnika so nosili tudi dva venca, kalera so poklonili delavci in uprava tovarne. Nesrečni žrtvi borbe za vsakdanji kruh večni pokoj!

Javor pod Ljubljano

Preteklo nedeljo smo imeli v naši fari slavnost, kakršne že dolga leta ni bilo. Imeli smo pri nas cerkevno »žegnanje«. Sv. Ana, patrona naše fare, je bila vsa odeta v cvetje in zelenje. Mnogi njeni častilci tudi izven naše fare so ta dan poromali k njej. Posebno ženske jo prav zaupno časte ter jo imajo za veliko priprošničico. Imeli pa smo to nedeljo srečo in čast, prvičkrat imeti v svoji sredi našega ljubljanskega vladiko prevz. g. škofa dr. Gregorija Rožmanna, ki je našim otrokom podelil zakrament sv. birme, ter imel vizitacijo v fari. Krasno vreme, veliko pobožnih romarjev od sv. Lenarta, Janč, Stange in drugod, dvanajst mogočnih mlajev je povzdigovalo slavnost. Prevz. gosp. škofa je ob prihodu med pokanjem topičev in pritrkavanjem pozdravilo zastopstvo apostolstva mož. Marijine družbe, Marijinega vrtna ter birmanci in številno ljudstvo. Prevz. škof je ta dan 30 tim otrokom podelil zakrament sv. birme, ter jih potrdil za vojske Kristuse, da bodo vsikdar hrabro in zvesto branili pravo Kristusovo cerkev.

Sad sv. misljona, ki se je pred kratkim vršil — je ustanovitev apostolstva mož, h kateremu je pristopilo veliko število mož. Za vse dobro vneti naš g. župnik je pa ustanovil Marijin vrtec, pri katerem so vsi naši otroci. Tako se pri nas širi in izpopolnjuje versko življenje.

Ne mine pa veselje brez žalosti. Po nepreviđenosti je prišel Vrbin Franc prebilih nabitega možnarja, ki se je pa ta čas vnel, ter mu je naboj lušknal v obraz in ga hudo ožgal, da so ga morali odpeljati v bolnišnico. Upamo in vroe želimo, da kmalu okreva in se povrne med nas. — Žalost se je nasejala tudi pri družini Omahen. Njihov 21 letni sin Stefan je šel letos k vojakom v Črnomogor. Pred kratkim pa so dobili domači sporočilo, da je sin utonil v reki Drini. Vsemogočni naj tolaži številne domače. — Edini gostilničar g. Habič je že toliko okrevajal od nesreče pri padcu s konja, da je zamogel pri nedeljski slavnosti stotinam romarjev gostoljubno postreči. Bog ga živi!

Senzacija v mariborski klavni: Tega ogromnega pujsa je te dni zaklal v mariborski mestni klavni mariborski mesar in prekajevalec Franc Bach. Pujs je tehtal 503 kg.

Ljubljana

⊙ **Kralj Aleksander** se je peljal skozi Ljubljano. Včeraj, okoli pol 10 dopoldne se je peljal skozi Ljubljano z avtomobilom kralja Aleksandra s spremstvom. Avto, ki je vozil precej naglo, je zavil proti Tržaški cesti.

⊙ **Pogreb skladatelja Oskarja Deva** bo v petek ob 5 popoldne iz kapelice Sv. Križa k rodbinski grobnici. Sveta maša zadušnica se bo brala v soboto ob 10 v stolni cerkvi.

⊙ **Adaptacija lokalov.** Stara Kančevo hiša na Dvornem trgu že del časa popravljajo. Prenovili bodo skoraj vse poslopje. Najprej so izvršili razne adaptacije znotraj, zdaj pa izvršujejo še adaptacije trgovskih lokalov v pritličju. Ker hiša na Dvorni trg prej ni imela lokalov, so morali podreti skoraj vse zid. Zgornja nadstropja so zato nekaj časa slovala le na močnih tramovih, ki so jih podstavili. Na oglu ob Ljubljanski so podzidali tudi novo temeljno zidovje, ki je prej stalo na lesenih pilotih. Piloti so pod močnimi zidovjem stihali ter je zaradi tega zid v zgornjih nadstropjih kazal že močne razpokline. Zdaj je hiša zopet izven nevarnosti. V pritličju bo zdaj Kančevo drogerija dobila lepe nove trgovske lokale, ki bodo vsej okolici v okras. — Na Gosposvetski cesti so popolnoma prenovili Slamičovo hišo. Zlasti okusno so prenovili in povečali trgovski lokali. Lep vtis napravljajo nova vhodna vrata v poslopje. Tudi je Slamičova hiša za eno nadstropje dvignjena. — Nasproti Slamiča so v zadnjih tednih čisto na novo uredili tudi lep modern trgovski lokal pekarije in tovarne keksov Viljem Bizjak, kjer je nekoč bila Jenkova pekarija. Zunanost trgovskih izlozih in notranja ureditev lokala napravljata kar najlepši vtis. Z obema tema prenovljenima trgovskima hišama, dobiva Gosposvetska cesta nov izraz popolnoma v celotnem zunanosti.

⊙ **Delavsko zavetišče** na Gosposvetski cesti so te dni vendarle začeli graditi. Ob Bleiweisovi cesti so ogradili z visokim lesenim plotom vso dolgo fronto, ki jo bo zavzemala bodoča stavba, na stavbišču samem pa se prvi delavci ukvarjajo s pripravljalnimi deli za kopanje temeljev. Zidavo Delavskega doma je prevzelo podjetje inž. Dedek, ki je ponudilo najnižjo vsooto, namreč 2.009.000 Din. dočim je bila najvišja ponudba za zidavo 2.985.000 Din. Prva licitacija je bila namreč razveljavljena, pri drugi licitaciji pa je vložilo ponudbe sedem stavbenih podjetij. Stavba bo imela ob Gosposvetski cesti 4. ob Bleiweisovi cesti pa kar 5 nadstropij, dočim bosta dve nadstropji segali tudi pod zemljo. Stavba bo v sirovem stanju dograjena še letos, drugo leto pa bo najbrž že lahko uporabna. — Kakor znano, bodo zaradi zidave Delavskega doma podrti tudi sedanje poslopje dohodarstvenega urada na Gosposvetski cesti. Sedanja vozna tehnico ob posloju doli, urada bodo prestavili na drugo stran Bleiweisove ceste tik železnice, kjer zdaj stoji mali prodajni paviljon, ki bo seveda moral drugje.

⊙ **Krasna mavrica** se je spenjala včeraj okoli 8.15 na vzhodnem nebu. Lok je bil ogromen in je mavrica objemala skoraj tretjino obzorja. Mavrica pomenja po navadi lepo vreme in morda ga je veražnja mavrica po deževju in nevihtah res napovedala.

⊙ **Kavarne prenavljajo.** Te dni prenavljajo dve najlepši ljubljanski kavarni: Union in Emono, ki obratujeta le v delu svojih prostorov. Pri tej priliki opozarjamo, da se še vedno dobe lastniki nekaterih lokalov v Ljubljani, ki mislijo, da se najbolje izrežejo, če pustijo svoje lokale take, kakršni so. Če zaradi tujskega prometa, predvsem pa zaradi nas samih, bi bilo želeli, da se notranji ureditvi lokalov, čisto in snagi posveti še večja pozornost. Kakor čujemo, misli mestni magistrat v kratkem prisiliti nekaj gostilničarjev, da bodo dali svoje nelepe lokale vsaj prebrati.

⊙ **Potrebna regulacija prometnega vogala.** Vogal, kjer se stekati Kolodvorska in Slomškova ulica, povzroča že dolgo hudo jezo kolesarjev, voznikov in avtomobilistov. Prav na tej ozki točki zapira namreč majhen hišni prizidek k Oreškovi hiši Slomškovo ulico in stiska njen izhod na Kolodvorsko ulico v ozko grlo. Ni čudno, da se t. skoraj vsak dan dogajajo nesreče. Pred dvema dnevnoma sta tu trčila dva avtomobila, k sreči pa nesreča ni zahtevala resnih žrtev, neki voznik pa je razbil cestno svetilko. In tako se bodo tu ponavljale nesreče in si sledile druga drugi, dokler se ne bo zadeve usmilil magistrat in dal ta nesrečni vogal odstraniti!

⊙ **Slovensko planinsko društvo** nujno priporoča svojim članom, da kupujejo polovične vozovnice na podlagi uverjenj radi evidenc — v podružnici »Putnika« v hotelu »Metropola« na Masarykovi cesti, nasproti glavnega kolodvora.

⊙ **Nočno službo imata** lekarni: dr. Piccoli, Dunajska c. 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

⊙ **Padel z zidarskega odra.** Včeraj dopoldne je padel z zidarskega odra pri neki stavbi na Mirni 48-letni delavec Ivan Kosi in si zlomil desno ključnico. Prepeljali so ga v bolnišnico.

⊙ **Policija** še nima mladih roparjev. Poročali smo o roparskem napadu, ki se je pripetil pred dnevi na Golovcu, kjer so trije mladi fantje napadli gospo O. in gospo Č. Dva mlada roparja sta takoj po napadu zbežala. Tretji, ki prav za prav ni bil sodelan pri napadu, temveč le slučajno v družbi ostalih dveh, pa se je tedaj dal prijeti. Vendar pa ga je policija izpustila, ko je pojasnil ves napad in povedal imeni roparjev. Za obema mladima roparjema, ki sta obrtniška vajenca, je policija izdala tiralico, vendar pa ju dosedaj policija še ni mogla prijeti. Domnevajo, da sta pobegnila na morje ter se sedaj klatita kje okoli Susaka, ker sta poprej vedno sanjarila in kovala načrte, kako priti k morju. Vendar je več ko gotovo, da kazni ne bo bosta ušla.

Cerkveni vestnik

Drugi tečaj zaprtih duhovnih vaj za dekleta v Lichtenhurnovem zavodu v Ljubljani. K prvemu tečaju duhovnih vaj za dekleta se jih je prijavilo toliko, da so že vsi prostori oddani. Ker se pa še vedno oglašajo nove prošnje, bo v tem mesecu še drugi tečaj zaprtih duhovnih vaj za dekleta, in sicer od 25. t. m. zvečer do 29. t. m. zjutraj. Vodili jih bodo pred. g. misijonarji sv. Vincencija Pavelskega. Oskrbnina (hrana, stanovanje) znaša za vse tri dni 100 Din. Prijave — ustne in pismene — sprejema vodstvo Lichtenhurnovega zavoda v Ljubljani, Ambrožev trg. Prijavitelj se je treba kmalu.

Naznanila

Združenje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, vabi svoje člane, da se v čim večjem številu udeležijo v petek 5. t. m. ob pol 5 popoldne na glavnem kolodvoru sprejema kolegov železniških inženjerjev iz bratske Poljske, ki v večjem številu s svojimi družinami obiščejo našo državo za par tednov. Odhajajo naprej proti Zagrebu v soboto 6. t. m. ob 0.40. Njih bivanje v Ljubljani bo torej kratko odmerjeno, zato pa naj bo z našim prizadevanjem tem bolj pristrčno.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 5. avgusta: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče, borza — 18.00 Salonski kvintet — 19.00 Nekaj za starše (Pero Horn) — 19.30 Gospodinska ura (Cilka Krekova) — 20.00 Jos. Strauss: Orkestralni koncert (dunajska filharmonija), prenos iz Salzburga — 22.00 Cas, poročila — 22.15 Salonski kvintet.

Sobota, 6. avgusta: 12.15 Plošče, 12.45 Dnevne vesti — 13 Cas, plošče — 18 Salonski kvintet, 19 Gimnastične vaje (Drago Ulaga) — 19.30 Zabavni kotiček (M. Kragelj) — 20 Koncert delavske godbe »Zarja« — 21. Salonski kvintet — 21.45 Plošče — 22 Cas, poročila — 22.15 Salonski kvintet.

Drugi programi

Sobota, 6. avgusta:

Zagreb: 20.30 Operetni večer (Radio orkester). 22.40 Jazz. — Milano: 20.45 Varietetski večer. 22.45 Plesna glasba. — Barcelona: 22 Pestra glasba. 22.30 Prenos koncerta iz kazine. — Stuttgart: 21 Veliki vojaški koncert. 22.35 Nočna glasba. — Toulouse: 21 Pester koncert. 22.15 Operetna glasba. 23 Pestra glasba. 0.05 Angleska opera. — Berlin: 22.15 Plesna glasba. — Belgrad: 20.30 Klavirski koncert. 21.10 Igra. 21.40 Violinski koncert. 22.45 Radio orkester. — Rim: 20.45 »Baris Godu-rova«, lir. drama. — Beromünster 20.45 Jazz. 21.45 Nova instrumentalna glasba. 22 Plesna glasba. — Langenberg: 22.25 Nočna glasba. 24 Jazz. — Praha: 21 Pester program. 22.20 Moravska Ostrava. — Dunaj: 22.15 Večerni koncert. — Budapešt: 21.45 Lahka glasba. 22.45 Ciganska glasba.

V nedeljo, 7. t. m. vsi trgovci - na veliko trgovsko zborovanje

Mariboru!

Kulturni obzornik

★ Američan v svoji stari domovini. V zadnjem zvezku »Ljubljanskega zvonca« je v slovenskem prevodu objavljen članek Louisa Adamiča pod gornjim naslovom. Napisal ga je, kakor čitamo v uredniški opazki, za objavo v ameriških časopisih, za ameriškega čitatelja. V tem članku popisuje izbrano svoje vtise o stari domovini, med katerimi je najbolj značilen sledeči odlomek: »Polagoma sem sprevidel, kar mi je bilo v moji deški dobi samo nejasno znano, da je poleg poljedelstva vodilna kranjska industrija kultura. Ta je pristen del dežele. V Ljubljani je sedem velikih knjigarn (prav tako velikih, kakor so trgovine z železom, manufakturnim blagom in drogerije v tem mestu), in tri od njih so stare že dokaj desetletij. Zvedel sem, da knjigarne založnice ter knjižne družbe, ki jih je enajst, izdajo vsako leto na stotine knjig, od katerih jih samo majhno število gre izpod 2000 izvodov! Razen tega ima vsaka knjigarna zbirko najnovejših nemških, francoskih, čeških, srbohrvatskih, pa nekaj angleških in italijanskih knjig. Založniki ne oglašajo, kajti v Sloveniji malone vsakdo — trgovec, kmet in intelektualci — kupuje knjige ali pa je naročen nanje pri kakem knjižnem založniku. V Ljubljani sva videla s Stello (pisateljica žena) mlade in srednjih let ženske, ki so, ko so prodale jajca, prinesene v mesto z dežele, hodile v knjigarne kupovat knjige. — V dveh letih so, kakor so me informirali, igrali v Ljubljani petdesetkrat Hamleta. Večina mestnih ulic je imenovanih po pesnikih, romanopisnih in

jezikoslovcih. Največji spomenik v Ljubljani ima pesnik. Kadar gredo študentje na deželo, so navadno namenjeni h grobovom ali rojstnim krajem pesnikov, dramatikov in drugih pisateljev. V kavarinah se je večina razgovorov, ki sem jih slišal, sukala okoli gledaliških predstav, slikarstva, kiparstva, arhitekture, knjig, glasbe in socialnih ter gospodarskih idej. Večina vprašanih, ki sem jih dobil gledati Amerike, se je nanašala na kulturne in socialne probleme, in med ljudmi, ki so me izpraševali, je bil mlad duhovnik, aktiven častnik, žena knjižgoveca, pa neki živinozdravnik, ki sem slučajno njej nalezl. Njih zanimanje pa očitno ni bilo diletantsko. Bilo je izrazito intimen del njih življenja, Ljubljane, dežele. — To, da sem v Ameriki nekaj malega napisal in prejel za svoje delo nekaj priznanja, se je mnogo bolj dojmilo mojih rojakov, kakor da bi bil prišel domov, rečimo, kot milijonarski industrijalec. Oddod ves ta hrup v javnosti in vrtnice gostoljubja. — Pa še nekaj drugega je bilo vzrok temu hrupu in navdušenju. Slovenci so, kakor sem že naglasil, majhen narod; bili so manjšina v Avstriji in zdaj so — neizbežno — manjšina v Jugoslaviji. Hkratu pa so neizmerno ponosni na svojo kulturo in domovino; neizmerno so patriotični, toda ne tako ofenzivno. Kadarkoli potekam tja ali oni »in Slovenije« kaj doseže, napravijo takoj velik hrup zaradi tega. Če pa kaj doseže na kulturnem polju, tedaj morajo seveda napraviti še glasnejši hrup. Kar največ storijo tudi, da opozorijo Srbe in Hrvače nanj. To se je zgodilo v mojem primeru. — Poleg tega članka prinaša ista številka »Ljubljanskega zvonca«, ki je v celoti posvečena Ameriki, tudi dva odlomka iz knjige Božidara Jaka »Pisma iz Amerike«, ki se bo, kakor čujemo, imenovala

»Odmeki rdeče zemlje«, in ki izide v kratkem v zbirki »Kosmos« v založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani.

★ **Cerkveni Glasbenik**, 1932, št. 7-8, je izšel s sledečo vsebino: Dr. Josip Mantuani: Ostanek stare liturgije iz dobe škofa Hrena. — Dr. Josip Mantuani: Godovina cerkvene glasbe (nadaljevanje). — Stanko Premrl: Ignacij Hladnik. Seznam Hladnikovih skladb. A. Tiskane skladbe. — Adolf Gröbming: Nekaj poglavič iz filozofije in fonetike. Artikulacije jezične konice. — Dr. Anton Dolinar: Iz glasbenega razvoja (konice). — Roman Pahor: Podrobni seznam pesni, nabujajočih se v rokopiših Kokošarjeve zbirke pod zap. št. 84, 85, 86, 87, 88, 89 in 90. Manuskript iz Podmelca od 1802 do 1810. — Dr. Fr. Kimovec: Nove orgle v Škofji Loki. — St. Premrl: Koncertna poročila. — Dopisi: Iz Gorice (Tekme v pritkavanju), iz Ljutomerja in iz Vrhnike (o cerkvenem ljudskem petju). — V ogledniku za cerkveno in svetlo glasbo so poročila: o dr. Fr. Kimovec: 13 Marijinih pesmih, o M. Tomičev Sloveniki maši, V. Vodopivec: Svetih pesmi, B. Ščekovi Zvezdi Mariji, K. Adamičevi zbirki »Gore sreče« in več inozemskih cerkvenih skladbah. Sledijo razne vesti, to in ono ter darovi za »Cerkveni Glasbenik«. — Glasbena priloga prinaša Ivan Laharnarjevo slovensko mašo »Vladar vesoljstva« za mešani zbor na besede Fr. Terčeljeve. — Cerkveni Glasbenik izhaja šestkrat v letu in velja s prilogo 40 Din. za dijake in šole 25 Din. Naroča se v Ljubljani, Pred škofijo 12-1.

★ **Nicolas Berdiaeff: Le Christianisme et la lutte des Classes.** — Znameniti ruski filozof, znan po svoji knjigi »Novi srednji vek«, je pravkar izdal pod gornjim naslovom v založbi »Editions Domäne« knjigo, v kateri razpravlja o marksizmu in krščan-

Maribor

Učiteljski dom v Mariboru

V Mariboru deluje že od leta 1922 društvo »Učiteljski dom«, ki je znano v širši javnosti po založbi ročnih selskih zemljevidov ter si je ravno za razvoj domače kartografije pridobilo lepih zaslug. Glavni cilj društva pa je bilo stremenje po lastnem domu, v katerem bi bil nastanjen penzionat za učiteljske otroke, ki študirajo v Mariboru. Po desetih letih smotrenega dela je letos doseglo društvo svoj cilj vsaj deloma. Spomladi je namreč kupilo v zahodnem delu Maribora sredi nove naselbine pri jasnih vil primerno poslopje, v katerem odpre že s pričetkom prihodnjega šolskega leta na jesen penzionat za dijake. Urejen bo za 35 dijakov. Poslopje je po svoji legi in opremlitvi zelo primerno za ta namen. Ima centralno kurjavo,

kopalnice itd. Poleg poslopja je približno 1500 kvadratnih metrov prostora za vrt in igrišče. S tem pa je društvo dovršilo le del naloge, ki si jo je zastavilo ob ustanovitvi. Stremi za tem, da si pridobi potrebne prostore za penzionat dijakov iz učiteljskih rodbin, ki so še bolj potrebne primerne oskrbe in nadzorstva, kakor dijaki. Znova je pač drugi načrt radi razmer težko izvedljiv. Toda tudi s prvimi deli načrta, z ustanovitvijo svojega »Učiteljskega doma« je učiteljsko bivše mariborske oblasti podalo dokaz, da se zamore kljub težkim gospodarskim razmeram ustvariti marsikaj na socialnem polju, če je dovolj volje in pozitivnosti.

POKOJNI SKLADATELJ OSKAR DEV ZAPUŠČA MARIBOR.

Včeraj so pripeljali zemeljske ostanke skladatelja sodnega svetnika Oskarja Deva iz Maribora v Ljubljano. Ob pol 18 se je zbrala pred njegovim stanovanjem v Maistrovi ulici velika množica ljudi, ki so prihiteli, da izkažejo prikljubljenu pokojniku poslednjo čast. Med navzočimi je bil bivši predsednik oblasnega odbora dr. Leskovar, bivši mariborski župan dr. Juvan, oba okr. načelnika, župan dr. Lipold, celokupno sodišče s podpredsednikom dr. Pichlerjem, in višji državni pravdnik dr. Jančič. Glasbena Matica s predsednikom dr. Tomiškom, odvetniški zbor, zastopniki raznih društev, mnogostevilni prijatelji, ki si jih je pokojnik v Mariboru za čas svojega bivanja pridobil. Po blagoslovitvi je spregovoril lepe besede pokojniku v slovo predsednik mariborske Glasbene Matice dr. Josip Tomišek, združeni mariborski pevci pa so pod vodstvom pevovodje Horvata zapeli njegovo »Vigred se povrne«. Nato je bila položena krsta v prevozni avtomobil. V dolgem sprevodu so spremljali navzoči krsto do Glavnega trga, kjer so se posloviili od pokojnika. Glasbena Matica pa je zapela »Kje so tiste steeze« in »Gor čez jezero«, na kar je prevozni avtomobil odbrzel proti Ljubljani, kjer bodo pokojnika danes položili k večnemu počitku.

⊙ **Kolesarska podzveza** v Mariboru se udeležila v nedeljo, dne 7. t. m. sportnega spreveda ter poziva vse člane, nečlane in goste k udeležbi. Obleka: klubski dresi ali sportna. Zbirališče je ob 8.15 pred Gambirino dvorano. Odhod v Tomišev dvorodol ob 8.40. Udeležba je za vsakega člana kateregakoli kluba obvezna. Obširni razpored se dobi pri vodstvu klubov ali pa v tajništvu podzveze, Gregorčičeva ul. 26.

⊙ **Nov upravni odbor zimske sportne podzveze.** Na podlagi sklepa občnega zbora Mariborske podzveze se je na zadnji seji konstituiral odbor sledeč: predsednik Ivan Roglič, podpredsednik Lambert Aljančič, I. tajnik Aleksander Petrovič, II. tajnica Milena Rogličeva, blagajnik Bruno Parma, odbornika Zmago Hren in inž. Eyler, namestnika dr. Anton Jehart in Hugon Marušig. Tehnični odbor: Golubovič Vekoslav, Franjo Vetrli, Forstnerič Viljem in Vidlič Franc. Nadzorstveni odbor: inž. Pišek in inž. Saša Mis. Dopise sprejema predsednik Ivan Roglič, Maribor, Grajski trg 1.

⊙ **Zaprte mestne ulice.** Za časa Mariborskega tedna od 6. do 15. t. m. bodo zaprte dovozne ceste k Trgu svobode, in sicer: Jugoslovanski trg —

cesta od Grajske ulice proti Trgu svobode, Jugoslovanski trg — cesta od Razlagove ulice proti Trgu svobode. V dnevi 6., 7., 8., 10., 11. in 14. t. m. bodo zaprte za časa večernega koncerta v mestnem parku za vsak promet sledeče ulice: Ciril Metodova, Maistrova in Vrazova, oziroma zadnja dva dni tudi Obiliceva in Trubarjeva ulica ter severno od parka vodeče vozne poti, v kolikor mejijo na mestni park.

⊙ **Predavanje** o delavski okrožnici papeža Leona XIII. priredi v nedeljo ob 3 popoldne v društveni sobi frančiškanskega samostana izobraževalno društvo v Krčevini.

⊙ **Novi grobovi.** V bolnišnici je izdihnila zasebnica gospa Jera Pernalet v starosti 75 let. Pogreb blage pokojnice se vrši jutri ob četrta na 4 popoldne iz mrtvašnice na Pobrežju. — V bolnišnici je umrla Ana Lesnik, soproga zidarskega mojstra. Dosegla je starost 62 let. Blaga rajnica bo pokopana jutri ob 3 popoldne iz mrtvašnice na pobreško pokopališče. — Svetila jim večna luč, žalujočim naše sožalje!

⊙ **Obneje carinarnice dozdane.** Carinarnice ob severni meji od Sv. Jurija do Radgone so že dozdane. V kratkem jih bo pregledala posebna komisija ter jih prevzela, na kar se bodo vsi carinski uradi ob meji naselili v novih prostorih.

⊙ **Kanal že kopljejo.** Podjetje Nassimbeni je pričelo pretekli dni z razkopavanjem Aleksandrove ceste pri kolodvoru, kjer bodo pred tlakovanjem položili nov kanal. Škoda, da se ni s temi deli počakalo do zaključka Mariborskega tedna, ker bodo razkopane kazile zunanost ceste.

⊙ **Smrt se ni pojasnena.** Javili smo že o nesrečni smrti mladega tapetniškega vajenca Albin Zunka, čigar truplo so potegnili pri Vurbergu iz Drave. Sodna komisija, ki je izvršila razteženje, je dognala da je nastopila smrt radi zadušnje v vodi, ni pa se dalo ugotoviti, ali je bila banja vrta vsled zločinkega udara ali pa pri skoku v vodo. Tudi poizvedbe v Mariboru niso mogle pojasniti zagonetke.

⊙ **Sreski gremij trgovcev** v Mariboru vabi svoje člane, da se udeležijo izrednega občnega zbora, ki se vrši v nedeljo 7. t. m. ob 15 v prostorih gostilne Kostanjšek v Sv. Martinu.

⊙ **Od doma** je pobegnil mladi Stefan Strmšek iz Pobrežja ter se baje potepa po Mariboru. Oče je prišel javiti pobeg mariborski policiji s prošnjo, da mu fanta vrnejo.

⊙ **Nesrečen padee z voza.** V Podgradu se je ponesrečil 72letni posestnik Josip Vračko. Padel je tako nerodno z voza, da mu je počila kosi desne noge nad kolenom. Ponesrečenca so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

stvu. Razredni boj osvetljuje Berdajev iz izredno globino duha in v svojem sijajnem načinu podajanja misli. Knjiga je nedvomno velik dogodek in bo izzvala gotovo mnogo polemik.

Vloga Bosne v mednarodni politiki. — Znani angleški publicist R. W. Seton-Watson, ki zelo dobro pozna razmere v Jugoslaviji in zgodovinski nastanek naše države, je objavil v Londonu brošuro z naslovom »The role of Bosnia in international politics (1875—1914)«. To je ponatis njegovega predavanja, ki ga je imel v začetku letošnjega leta v Londonu po želji Britanske akademije. Obširno se zadržuje na treh zanimivih sečiščih mednarodnih sporov za Bosno, ob letih 1875., 1908. in 1914. Njegov članek je važen doprinos za osvetlitev vzhodnega vprašanja. V začetku pisec podaja čisto na kratko pregled bosanske zgodovine in se del časa zadržuje pri bogomilih. Posebej zanimiva pa je osvetlitev okolištin, ki so privedle do okupacije Bosne in Hercegovine. To je prvi zgoščen pregled o vlogi Bosne v mednarodni politiki.

★ **Gianna Manzini: Boscovivo.** (Treves-Treccani-Tumminelli, Milano.) Med italijanskimi pisatelji, ki uživajo svetovno sloves — Deledda, Vivanti itd. — se v poslednjem času udeležimo navajati ime Gianna Manzini, ki je pred gori imenovano knjigo izdala šele dve, in sicer: »L'incontro col falco« — novele — in »Tempo innamorato« — roman. Njena najnovejša knjiga prča, da je pisateljica le še poglobila vse svojstvene poteze, ki so odlikovale njeno prejšnje delo. Izredno globoko gledanje na svet in na življenje, izvirno v dojemanju in čisto samosvoje v podajanju, prekrasen in nov jezik — to so lastnosti, ki jih danes redko srečujemo pri pisateljih. Kdor jih pa ima, je dober; in Gianna Manzini jih ima zares.

Dnevna kronika

Nemški dijaki na Brezjah

Brezje, 4. avgusta.

Kakor smo že zadnjič naznanili, je prispela večeraj skupina nemških dijakov v Slovenijo pod vodstvom konzistorijalnega svetnika g. Tensundera ter poromala najprej na Brezje k Mariji Pomočnici, od tam pa bo nadaljevala svoje potovanje na Bled, v Ljubljano in dalje v Banat. Brezjani so vse pripravili za čim lepši sprejem mladih nemških gostov. Zlasti se je trudil za to pred. g. p. dr. Aljančič, pod čigar spretnim vodstvom se je spored sprejema in bivanja Nemcev na Brezjah brezhibno izvršil.

Gostje so prispeli na Otoče v torek zvečer ob 7.30 z več ko polurno zamudo osebnega vlaka, kateremu so bili priključeni posebni vozovi za nemške izletnike. Ker je bil določen glavni sprejem na vrhu stopnic pred Brezjami, je nemške fante oziroma njihovega voditelja g. Tensundera kratko pozdravil dr. Aljančič. Pozdravila jih je tudi mala skupina narodnih noš, med katerimi je gdč. Minka Finžgarjeva s prvim nagovorom izročila g. vikarju lep soplek, g. Vilko Boje je pa pozdravil v imenu Kat. prosvetnega ter Tujsko-prometnega društva. Radosten se je zahvalil gos. Tensunderu v slovenskem jeziku.

Med spajirjem ševilnega občinstva se je razvil sprevod proti Brezjam. Na čelu je stopal gospod Tensunder z g. dr. Aljančičem, potem skupina narodnih noš, za njimi spremljevalci izletnikov, 5 nemških duhovnikov in več drugih izletnikov, nato pa dolga četa nemških izletnikov, strumno korakajoč, kljub temu, da so imeli za seboj naporno 36-urno vožnjo prav od francoske meje. Westfalije in Porenja čez svojo južno Nemčijo in Avstrijo. Že na prvi pogled si opazil, da so sijajno organizirani in strogo disciplinirani. Kakor četa vojakov so korakali proti Brezjam med prepevanjem vsakovrstnih, zlasti nabožnih pesmi s spremljevanjem ševilnih kitar, da je mogoče odmevalo po savski dolini s čimer so privabili precej ljudi, ki so jih živahno pozdravljali.

Bilo je že precej mračno, ko so prikorakali na

vrh stopnic romarske poti. Tam je bilo zbranih že več ko pol Brezji, šolska mladina, veliko narodnih noš, ki so delale špalir, vsi so pa z viharjem: »Bog živite sprejeli nemške katoliške dijake in njihove voditelje. Gdč. Anica Kocjančičeva je s slovenskim in nemškim nagovorom ponudila vikarju Tensunderu in ostalim gostom po stari slovanski šegi kruha in soli, dekleta v narodnih nošah so pa delila gostom šopke cvetlice.

Povzel je besedo g. p. Henrik, ki je lepo pozdravil nemško katoliško mladino, aglino in drzno v načrtih, jedro nemškega ljudstva, ki baš preživlja tako kritične čase. Z burnim aplavzom so se mu zahvalili dijaki in, veseli nad tako lepim sprejemom, se je za vse zahvalil g. Tensunder s krasnim slovenskim govorom. Ob koncu je intoniral dve nabožni nemški pesmi, katerih vsako po eno kitico so enoglasno s spremljevanjem kitar odpeli njegovi dijaki. Odgovoril jim je naš pevski moški zbor pod vodstvom g. Boleta z lepo Marijino pesmijo in narodno »Slovenec sem«, katere so Nemci sprejeli z viharjem pleskanjem.

Krasno so doneli novi zvonovi, očka Triglav (»Sveti slovenski Triglav«), ga je pozdravil gospod Tensunder in se je vedno bolj zagrinjal v mrak, sprevod pa je za belim cerkvenim banderom krenil v vas, ter se ob bučanju orgel zgrnil v Marijino svetišče, veličastno razsvetljeno, pred tron Kraljice Slovenec, da se ji pokloni ob 25-letnici njenega kronanja. Kratek blagoslov, zapeli so naši, zapeli Nemci in po končanem opravilu so se gostje v skupinah razšli po gostilnah in zasebnih domovih k večerji in zaježenemu počitku.

Zgodaj so bili drugi dan na nogah. Po slovesni sv. maši so kmalu odšli na kolodvor, da se odpeljejo na Bled in odtod v Ljubljano in dalje v Banat, kjer ostanejo 4 tedne. Žal jim je zjutraj nekoliko nagajalo vreme, ki pa jim ni vzel dobre volje. Želimo jim v naši domovini kar najprijetnejšega bivanja, a za naše rojake v Westfaliji in za vse, ki so raztreseni po širni Nemčiji, jim izročamo najtoplejše pozdrave.

Josip Lipak; za knjigovodjo kosovskega skladišča intendantski podporočnik Miroslav Vranec; za nadzornika četne delavnice vojne akademije nižji voj. uradnik I. razr. ekon. stroke Peter Zlatar; za vršilca dolžnosti upravitelja opreme 6. zrakoplovnega polka peh. poročnik Vladimir Božić; za upravitelja materialja pančevskega intendantskega skladišča intendantski podporočnik Vekoslav Logar; za upravitelja materialja cetinjskega inten. skladišča voj. pisar IV. razr. Jakob Piskac; za upravitelja materialja splitskega inten. skladišča nižji voj. uradnik I. razr. ekon. stroke Franjo Cajnk; za upravitelja materialja veleškega inten. skladišča inten. podporočnik Dragutin Mrzлак; za upravitelja materialja dijakovskega inten. skladišča inten. podporočnik Milan Sproč; za upravitelja materialja celjskega inten. skladišča inten. podporočnik Josip Ižep; za upravitelja materialja čakovskega inten. skladišča inten. podporočnik Bruno Čeh; za upravitelja materialja savskega inten. skladišča inten. podporočnik Milan Kondrič; za upravitelja materialja čakanskega inten. skladišča inten. podporočnik Ivan Brozina; za upravitelja materialja čuprinskega inten. skladišča inten. podporočnik Josip Božić; za upravitelja materialja smederevsko-palanskega inten. skladišča inten. podporočnik Zdravko Pulko; za upravitelja intendantske opreme balonskega bataljona voj. pisar I. razr. Franjo Med; za arhivirja poveljstva požarevškega vojnega okrožja intendantski podporočnik Anton Gotwald; za arhivirja glavnega skladišča st. 3 voj. pisar III. razr. Franjo Herg; za vršilca dolžnosti kontrolorja poveljstva II. konjeniške divizije nižji vojni uradnik I. razr. ekon. stroke Herman Suhi, in za arhivirja inten. poveljstva vrbaške divizijske oblasti voj. pisar IV. razr. Dragutin Hrobat.

Ostale vesti

— Dne 10. avgusta sestanek na ljubljanskem Rožniku! Tovariši, ki se še niste prijavili, pohitite s prijavo! — Dr. I. A.

— Zlata maša v Rogaski Slatini. V soboto, na sopraznik Gospodovega spremenjenja: 6. t. m. ob 9 h v kapeli Svete Ane daroval zlato sv. mašo pred. g. Mihovil Meštrovič, vpokojeni župnik, ob asistenci gg. kanonika Sokola, profesorja Šokliča in ekonomu Anakoviča. Vsi stiri so iz djakovske škofije. Zlatomašnik vabi k svoji duhovni slovesnosti vse goste in domačine. Zdravilniška uprava se je vabilu odzvala z veliko naklonjenostjo, ker je to vabilo gosta, ki že 30 let prihaja na Slatino in se vsako leto v njej nanovo počivi. Naj bi se prenovil zlasti sedaj, ko že 50 let molji pri daritvi: »k Bogu, ki razveseljuje mojo mladost«.

— Duhovne vaje za izobražene. Za inteligentne duh. vaje od 13. do 17. avgusta v Domu Zrinjskega cesta 9, Ljubljana. Plača za vse tri dni 150 Din z vsi oskrbo. — Vodstvo.

— Cesta v Kamniško Bistrico je sedaj v toliko zgrajena, da lahko z avtomobilom brez vsakih težav privoziš do Bistriškega doma. Popolnoma seveda cesta še ni zgrajena razen od Iverja čez Konjski potok in pa še nekaj dalje od Galerij. Od tu naprej je bila že lani zgrajena provizorična cesta na kolovozno pot, ki pelje do Kraljevega hriba, kamor si že lani lahko prišel z avtomobilom. Seveda pa to le v lepem vremenu, ko je bila cesta suha, v dežju pa si tvegal, da ostaneš z vozilom v razmešanem ilovnatem terenu. V prav tako slabem stanju je bila cesta od Stahovec do Iverja, kjer so dosedanja občinska ceste le nekoliko razširili. Razen onega dela od Iverja do Galerij nima bistriška cesta nobene kamenite podlage in je zato za večji promet neuporabna. Pretekli teden so tudi ostali deli dosedanje vozne poti od Kraljevega hriba do izviru razširili in na nekaterih mestih popravili, da sedaj z avtomobilom lahko prideš do izviru Kamniške Bistrice. Seveda cesta s tem še ni odprta za promet, ker ima še dvojne nevarnih mest, katera bo treba popraviti. Pred Iverjem se je lani Bistrica zajedla v breg in porušila skoro polovico ceste, katero bodo morali pomakniti v gozd, breg pa zavarovati z močno škarpno. Delo je že v teku in bo v 14 dneh opravljeno. Nainevarnejši del ceste pa je most čez potok Belo. Most je lesen in je zgrajen sam za pešce, zato avtomobilist pri kolikar hitri vožnji mnogo tvega. Most bodo v najkrajšem času nadomestili z močnejšim. Z zgradbo čepav samo provizorične ceste v Bistrico pa je podano jamstvo, da se bo ta cesta vsako leto, kolikor bodo pač dopuščala sredstva, izboljševala. Kolesarji sedaj pričakujejo, da bo Meščanska korporacija preklicala prepoved kolesarjenja po tej cesti in ga omejila samo na oni del turistijske poti, ki ne vodi po vozni cesti, to je od Galerij do Kopja.

— Živinski sejem v Litiji. V ponedeljek se je vršil v Smartnem pri Litiji običajni letni sejem

sv. Ane. Kmetije so prignali mnogo živine, okoli 400 glav. Pri najboljših volov je bil prodan po 5 Din kg, drugače se je pa sukala cena od 3 do 4 Din za kg žive teže. Živina pa ni šla v denar, ker so se navzoči mesarji iz živine tako rekoč norca delali. Tudi kramarji niso delali nikakih kupčij, veseli so bili, da so zaslužili za svoje stroške.

— Bohinj. V nedeljo, dne 7. avgusta otvoril podružnica SPD Bohinjskega turističnega doma na planini Kraj pod Bogatinom. Ob 11 dopoldne služba božja, nato blagoslovitev doma in vojaškega pokopališča. Popoldne skupen izlet na sedlo Bogatina. Za topla in mirna jedila preskrbljeno. Od kolodvora Bistrica-Boh. Jezero vozijo zjutraj omnibusi do Savice, povratek od tam ob 6 zvečer k turističnemu vlaku. Vabljeni vsi.

— Največji avtobus, kar jih vozi iz Ljubljane na vse strani, dobi v kratkem avtobusno podjetje Peregrin Rode iz Kamnika. Avtobus bo dobavila česka tovarna »Tatra« in bo najmodernejši na Slovenskem. Imel bo 34 sedežev in bo redno vozil na progi Kamnik—Ljubljana. Novi avtobus bo prišel voziti s 15. avgustom.

— Davica v litijem okraju se zadnje čase tu in tam pojavlja med otroci. Tako razsaja ta nelezljiva bolezen najbolj v občini Temenica, odkoder so jo najbrže prenesli v Smartno, odtod pa v Litijo.

OBISCITE MARIBOR!

Mariborski teden: od 6. do 15. avgusta 1932. Velike muzikalne, kulturne in športne prireditve. — Prodana nevesta pod milim nebom. Concours hippique. Izleti na zeleno Pohorje, slikovite Slovenske gorice, Rogaske Slatine, Falo, Ruše, Limbuš itd. Polovici vožnja. Legitimacije in informacije pri »Putniku« in denarnih zavodih.

— Razne nesreče na deželi. Bolnišnica v Ljubljani je večeraj in predinočnim sprejela več ponesrečenec. 65letna Jera Skubic, užitarica z Laverce, je nabirala v gozdu gobe, na trebuhu pa je imela privezano posodico za gobe. Na gladkih tleh ji je spodrslo in reva je pri padcu zaradi te posodice dobila hude notranje poškodbe. — Rudar Petan Urban iz Hrastnika je pomagal voziti vino. Prišel pa je pri tem pod voz in kolo mu je strlo levo nogo. — V vasi Gornje Jezero v občini Stari trg pri Ložu je predinočnim kmet Matija Debevc napajal krave, ki pa so zbežale. Krave so podrl Debevc in ga pohodile. Debevcovo stanje je zelo resno. — Deske so se prevrle na posestnikovega sina Slavka Gregoriča iz Vinice pri Sodražici. Dobil je hude notranje poškodbe, ima zlomljeno desno ključnico in prebito zgornjo ključnico.

D A J sladoled D A M.

— Huda nesreča pri oranju. Iz Litije poročajo: Ko je minulo soboto Malnerjeva hčerka Marija Gradišek iz Črnege potoka pomagala domačim pri oranju, so se volji splašili. Marija je na njivi padla in vol ji je tako nesrečno stopil na obraz, da ji je zlomil levo čeljust. Prepeljali so jo takoj v Litijo k zdravniku dr. Ukmariju, ki je odredil prevoz v ljubljansko bolnišnico, kjer so dekletu nudili pomoč.

— Neznana goljufa. V zadnjem času sta se pojavila na deželi dva neznana moška, ki ponujata ljudem blago z vzorci. Te vzorce pa sta na zvižajen način izdajala po neki ženski od tvrde Drago Schwab. Blago ponujata po zelo nizki ceni, samo da izvabita od strank predujem, stranke pa blaga seveda ne vidijo nikoli. Oba sleparja se poslužujeta naročilnic s ponarejeno štampiljko »Drago Schwab, Ljubljana, Dvorni trg 3«. V Gornji Slinivci pri Šmarju je več strank nasledilo tega goljufoma. Eden goljufov je star okoli 30 let, je visoke postave, obrit, oblečen v čedno sivo obleko, pokrit z zelenim klobukom in obut v rjave čevlje. Drugi slepar po opisu ni znan. Občinstvo opozarjamo, naj bo previdno.

— Telesno zaprtje, slaba prebava, ne-normalni razkroj in gniloba v črevih, prevelika množina kisline v želodčnem soku, nečista koža na obrazu, na hrbtu in prsih, tvori, mnogi katari ustne sluznice izginejo prav kmalu z rabo naravne »Franz-Josef« grenčice. Stevilni zdravniki in profesorji »Franz-Josef« vodo že desetletja pri odraslih in otrocih obeh spolov uporabljajo z ugodnim uspehom. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Sprejemni pogoji za banovinsko kmetijsko-gospodniško šolo v Sv. Juriju ob juž. žel. Novo šolsko leto 1932-3 se prične s 1. oktobrom in traja deset mesecev. Sprejme se 20 učenk in sicer v prvi vrsti kmečka dekleta. Prosilke morajo biti telesno in duševno zdrave, najmanj 16 let stare, ki so dovršile vsaj štiri razrede osnovne šole. Mesečna oskrbnina znaša 400 Din. Revnejšim dovoljuje kr. banka uprava v Ljubljani delne štipendije; tudi okr. kmetijski odbori in podeželske posojilnice dajo podporo. Zato naj se prosilke obrnejo pravčasno s prošnjo na te. Lastnooročno spisane prošnje je vložiti ali direktno na vodstvo ban. kmetijsko-gospodniške šole ali potom okr. načelstva najkasneje do konca avgusta. V prošnji je treba navesti velikost posestva ter priložiti krstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo, navrstveno spričevalo, zdravstveno spričevalo in obvezo staršev, da bodo krili vse stroške. One pa, ki prosijo za štipendijo, morajo priložiti ubožno spričevalo, oziroma premoženjski izkaz z uradno navedbo višine zemljiškega davka ter gospodarskega stanja. Naprošamo vse učiteljstvo, posebno voditelje nadaljevalnih gospodinskih tečajev kakor vsa ženska društva, da opozore vsa kmečka dekleta na ta razpis. Vodstvo.

— Usmiljenim srem. Bolehen in zelo siromašen bogoslovec iz Dalmacije bi rad prišel v Slovenijo, da si okrepča zdravje, ker mu je zdravnik tako odredil. Kdo je tako usmiljen, da ga sprejme noldrugi mese brezplačno na hrano in stanovanje? Kdo bi hotel prispevati v denarju, da bi mogel priti v Slovenijo in se potem vrniti? Ljubi Bog bo blagim srem povrnil tisočero vsak dar in g. bogoslovec bo zanje molil. Pomudbo in morebitni dar pošljite na naslov: Društvo Sveta vojaka, Ljubljana, Dunajska cesta 17. Dvakrat da, kdor hitro da.

— Sree, žive, ledvice zdravi Slatina-Radenci.

— Sadni most. Pridelovalce sadnega vina opozarjamo na Humeško knjigo: Sadno vino ali sadjevec. Potrebna je ta knjiga vsakemu, kdor prideluje sadno vino. Obsega bogata navodila in navete kako je ravnati s sadjevcem, da ostane okusen, stanovit in zdrav. Knjiga se peča tudi z izdelavo kisa in vporabo sadnih tropin, da pridejo nam v prid. Opremljena je z 42 podobami in velja Din 10. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— »Franz-Josef« grenčica odstranjuje oteklost ieter in povzbuje izločanje žolča.

Menda niste pozabili svojega ASPIRINA?

Proti prehladu, revmatizmu in bolečinam

Aspirin tablete

pristno samo v originalnih omotih.

— Odobreno od Ministrarstva Socialne politike i narodnog zdravlja S. Br. 3104 od 14. 5. 1932.

Kaj pravite?

Oni dan, bilo je to ravno 27. julija, ko je mariborski »Večernik« ljubljanskega »Jutra« strahovito zdelal ljubljanskega očanca. Kaj takega »Jutra« iz svojih vrst še ni dobilo po n. Najprej »Večernik« pripoveduje, da se je med Hrvatci našel človek, ki se je naveličal »slovenskega patenja srbohrvaščine« in predlagal Slovencem, naj se nauče ali srbsko hrvaškega jezika ali pa naj tudi v občevarju s Srbohrati govorijo in pišejo čisto slovenščino. Nato pa pravi:

»Tako opažamo v zadnjem času tudi sami, da se zdi nekaterim našim ljudem posebno »nobe«, če uporabljamo namersto pravih slovenskih izrazov razno narliko, kakor so n. pr. besede: saobračja, granica, nastanek, koturaš, savez itd. Celo društva, ki bi se morala zavedati svoje odgovornosti napram narodnemu jeziku, pišejo v svojih dopisih neuzitno brozgo, ki zali tako čul slovenskega kakor srbohrvaščine. Treba bo zato pričeti nov pokret za zaščito pred tem barbarstvom, kakor so ga začeli naši predniki proti germanizmom... V Jugoslaviji sta den državna jezika, slovenščina in srbohrvaščina, tretjega, ki bi bil zmes obeh, ni; zato moramo pisati in govoriti ali slovensko ali srbohrvaščino, in to tako, kakor zahteva duh prege ali drugega našega jezika!«

Dobro je povedal »Večernik«. Taka lekcija je bila potrebna. Kdo pa je to »narliko« in »neuzitno brozgo« udomačil na slovenskih poljanah? Od prvega dne, ko je izšla prva »Jutrova« številka, pa do danes, so začeli po »Jutru« predelovati »granice«, »snovali« »saveze« in »druženja«, »suprebljevali« »saobračja« za prekratjanje jezikovnih kozolcev itd. — Z eno besedo »Jutro« se je pokleno in — žal — ne vedno brez uspeha trudilo, da se je med sloji, ki so njemu blizu, udomačila neka govorica, ki »zali čul slovenske in srbohrvaščine«.

Če je sedaj nastal proti temu jezikovnemu pakledranju odpor pri Hrvatih, Srbi in celo pri glasni slovenskih »Jutrovec«, kako je tega in takega pisanja silo še le slovensko ljudstvo? Ali menite, da bo to kaj izdalo?

Celje

— Z Borze dela. Do konca preteklega meseca se je zmanjšalo število brezposelnih, kar jih ima v evidenci Borza dela, od 1006 na 1079. Od teh je 887 moških in 192 žensk. Na razpolago je delo za 5 hlapcev, 5 rudarjev, 1 klobučarja, 1 mizarja, 1 sodarja, 1 pleskarja, 3 pekoveke vajence, 1 mizarkega, 1 pečarskega, 1 krojaškega in 1 trgovskega vajenca. Dalje dobe delo 3 dekle, 1 šivilja, 1 likarica, 3 gostilniške služkinje, 2 hotelski kuharici, 2 plačilni natakariči, 1 podnatakarica, 1 trgovska pomočnica, 3 kuharice, 3 sobarice in 2 služkinji.

— Smrtna kosa. V javni bolnišnici je umrla v četrtlek Anica Vajdič, hčerka viničarja iz Roginske gorice, Zalujočim naše sožalje!

— Nočno lekarniško službo ima v prihodnjem tednu od sobote do vstega petka lekarna »Pri orlu« na Glavnem trgu.

— Družabni večer Soče pri Skalni kleti. Zaradi zabavnega sporeda se obeta veliko število udeležencev, zlasti ker se vrši prireditve ob lepem vremenu na hladnem in lepem vrtu. Poleg tega je že vslopnina tako malenkostna (3 Din za osebo), da jo premore res vsakdo. Ob slabem vremenu bo prireditve v dvorani restavracije.

— Tudi »romarjaci na porcijunkuli. Kakor običajno se je vršilo tudi letos porcijunkulsko romanje, čeprav v manjšem obsegu kakor druga leta, pri obeh kapucinih. Seveda je prišlo tudi letos zopet več takih oseb, ki so hotele izrabljati nabiranje ljudstva v nedovoljene namene. Policija je aretirala nekega 26 letnega Vančka zaradi žeparenja. Izročili so ga v zapore okrožnega sodišča. — Prav tako je bil aretirani brezposelni natakari Rudolf Solar iz Reke, tudi radi žeparstva. Izročena sta bila v zapore okrožnega sodišča.

Ptuj

— Predavanje o zavarovanju. V nedeljo 7. avgusta ob 9 h v dvorani gostilne Mahorič predavanje o bolniškem zavarovanju. Predava upravitelj ekspoziture OUZD v Ptuj g. Herman Delpin.

Vaška bitka v Vintarcvih. Med domačimi fanti v Vintarcvih je prišlo radi izzivanja do spopada, ki se je razvil v pravcato bitko. V najhujšem drenju je skočil v kopico fantov posestniški sin Jožef Zelenik, da pomiri pretepeče. Komaj pa je prišel med fante, že je dobil z nožem več hudih ran na levi nogi in prsih, da je obležal v mlaki krvi. Spravi so ga v bolnišnico, njegovo stanje pa je zelo resno. Ostali ranjenci so v domači oskrbi. Sodišče in orožništvo vršita strogo preiskavo.

— Zrte napada in nesreče. Martin Solina, posestnik z Stojnece, je bil prepejan v ptujsko bolnišnico iz njegove rano na hrbtu. Dobil je v nekem pretepu sunez z nožem. — Na postaji Sv. Lovrena na Dravskem polju se je ponesrečil železniški sprevodnik Franc Peršuh. Izpahnil si je v rami roko ter je moral v bolnišnici iskati pomoč. — Pri miavvi je zadel nesreča posestniškega sina Ivana Jurgeca iz Gruškovca. Zadel ga je cepec sredi temena tako silo, da se je na mestu zgrudil v nezavesti. Tudi on se zdravi v ptujski bolnišnici.

— Poročila sta se dr. Ivo Martinec, zdravnik ptjske bolnišnice, in gdna Edita Novak, hčerka posestnika in hotelirja iz Velenja. Obilo sreče!

Neverni radio poslušalci

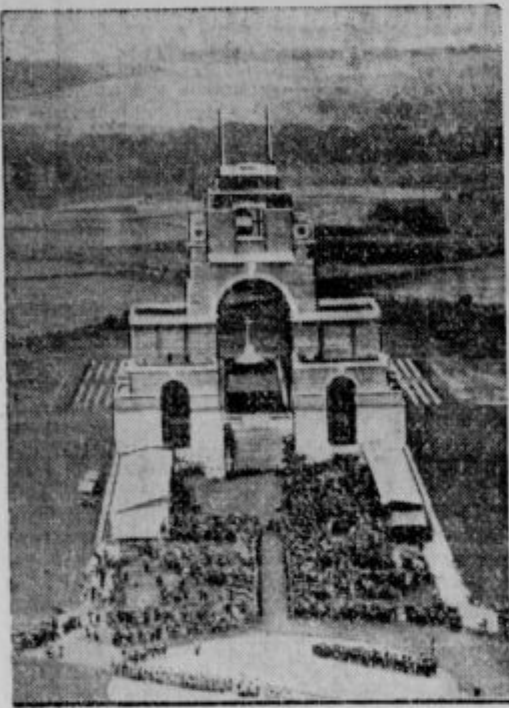
V neki vasi ob Kavkazu je sovjetski učitelj pripeljal iz precej oddaljenega mesta velik in moderen radio aparat. Postavil ga je v največji šolski sobi, kjer je zlasti zvečer učil že priletne in celo sive vaščane brati in pisati. Nad šolo je napel anteno in kmalu je ujel iz etra prve radio valove. Ko so se na večer zopet začeli zbirati priprostori in resni možakarji s svojimi ženami v veliki šolski sobi, jih je presenetil učitelj z najnovejšo pridobitvijo njihove šole.

Ko so bili že vsi priletni učenci in učenke zbrani in so posedli po klopih, jim je učitelj povedal, da je tovariš Stalin v Moskvi naročil, da naj dobijo vse šole nove in čudovite radio aparate, ki omogočajo, da poslušajo vsa velika Rusija to, kar bo on hotel sporočiti vsem tovarišem po širni Rusiji.

pa čarovnijo. Zato ga tudi niso hoteli več poslušati in končno je pisal učitelj v Moskvo pristojnemu odseku kako in kaj. Povedal je tudi, da zahtevajo kmetje, naj jim sam govori po radiu iz Moskve, če jih hoče prepričati.

In zgodilo se je neverjetno! Učitelj je prejel iz Moskve pismo, v katerem so mu sporočili, naj potuje v Moskvo, hkrati pa so mu napovedali dan in uro, kdaj bo govoril v radiu. Naročili so mu, naj poskrbi za namestnika in obvesti vse vaščane, da jim bo ta in ta dan ob določen uri govoril iz Moskve po radiu. Učitelj je v resnici obvestil vse vaščane, poiskal namestnika in odpotoval v Moskvo. Čez nekaj dni so se pa vsi vaščani zbrali ob določen uri v šoli, učiteljev namestnik, ki je upravljal radio aparat, je ujel Moskvo, ko je oddajala neko predavanje. Točno ob minuti pa je postaja brez napovedi prekinila predavanje in sam Stalin je začel govoriti. Povedal je, da je postaja oddajanje predavanja zato prekinila, da se bodo mogli prepričati prebivalci neke vasi na Kavkazu, da jim govori njih lastni učitelj, čigar glas poznajo, iz Moskve, zato, da bodo verjeli kako čudovito deluje moderna radiotehnika.

Nato je stopil pred mikrofoni učitelj sam in vaščani v daljni vasi ob Kavkazu so takoj spoznali njegov glas. Govoril jim je takole: »Pozdravljam vas, tovariši in moji učenci iz — Moskve, kjer me je sprejel tovariš Stalin in mi dovolil, da vas prepričam, da je v resnici mogoče slišati s pomočjo radia človekov glas v tako velikanske razdalje. Upam, da me vsi dobro razumete, čeprav nas loči taka daljina. Hitro boste prepričani, da vaš tovariš učitelj ni lagal. Kaj praviš na to ti, neverni Boris Ivanovič, ki si misliš, da je kaj takega nemogoče? Le glej, da se boš ta čas, dokler ne pridem nazaj, pridno navadil pisati. Vem, da imaš od dela trde prste in da se ti zdi, da si že mnogo prestar, da bi se učil pisati, toda pomisli, da v

Angleško-francoski spomenik v vojni padlim. V središču nekdanjega francosko-nemškega bojišča ob Sommi so pri Thiepvalu postavili stolpstožem v tamšnjih bojih padlih angleških in francoskih vojakov ogromen spomenik. Pri blagoslovitvi spomenika sta govorila slavnostne govore angleški kralj in predsednik francoske republike.

Učitelj se je tudi potrudil in skušal razložiti priprostim mušikom, kako deluje radio aparat. Kmetje so ga verno poslušali, razumeli pa seveda niso. Zato se je učitelj kar odločil, da bo začel s predavanjem. Povedal jim je, da bo govoril tovariš Stalin iz Moskve in da naj le dobro poslušajo. In v resnici je hitro ujel moskovsko radi postajo, ki je kmalu na to začela prenašati Stalinov govor.

Kmetje so tiho poslušali vse, kar jim je govoril Stalin po radiu, ko pa je končal, je vprašal nekdo izmed kmetov učitelja: »Čuj, tovariš učitelj, ti misliš, da ti bomo res verjeli, da smo slišali tovariša Stalina, ki je govoril iz Moskve. Pa vedi, da nismo tako neumni, da bi nam lahko natvezel vsako pravljico. Najbrž imaš tam za tisto veliko škafijo, ki stoji na mizi in katero ti imenuješ radio, skritega kakega tujca, ki ga mi ne poznamo. On je govoril in ker ne poznamo niti njegovega niti Stalinovega glasu, si misliš, da ti bomo verjeli!«

Učitelj je seveda skušal prepričati kmete, da jih ni prevaril in jim dovolil, da so pregledali vso sobo kakor tudi vse sosednje prostore. Našli seveda niso nikogar, vendar niso mogli razumeti. Končno so prišli do sledečega sklepa: »Tovariš učitelj, Stalin je v resnici velik, toda Rusija je še večja. Tako močnega glasu pa ne more imeti, da bi ga slišali do naše vasi. To ni mogoče! Vemo pa, da si pošlen in da si nam doslej vedno govoril resnico, zato ti damo priložnost, da nas prepričaš. Pelji se v Moskvo in nam od tam kar sam govori po radiu. Tvoj glas pa bomo spoznali in če se bo to zgodilo, potem bomo tudi verjeli.«

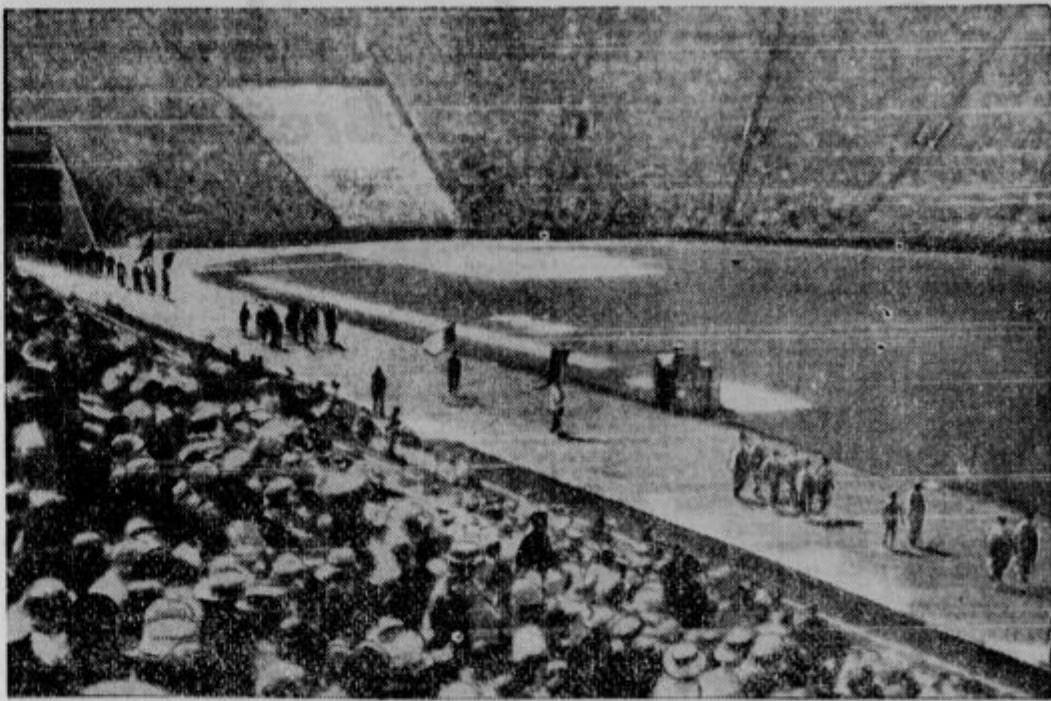
Nesrečni učitelj ni vedel, kaj bi počel. Ljudje so se vprav bali čudnega aparata, ki je govoril brez človeka in razlagali so si ga le z goljufijo ali

Iree O'Callaghan, ki je že drugič na olimpijskih tekmah zmagal v metanju kladiva.

Moskvi zna pisati že vsak paglavec, zakaj se ne bi mogel naučiti ti, ki imaš ženo in že štiri otroke! — Pa ti, Fedor Petrovič, le nikar ne misli, da me ne bo več nazaj. To jo bova še orala pri računski uri. Joj, kako bi te bilo sram, če bi prišel z mano v Moskvo, in bi te ljudje gledali, ko bi se števal in odšteval s prsti. Vsi bi se ti smejali! Le glej, da boš znal že kaj več, ko se vrnem! — Maša Gorinova me tudi posluša, kaj ne? Le pridna ostanj, Maša, pa kar iz glave si izbij, da bi imela že preslabe oči, da bi se naučila brati. Veš, tovariš Stalin mi je naročil, da je prva dolžnost učiteljev, da vas vse naučimo brati in pisati. Tudi on je prepričan, da bo šlo! — Mihajlo Stanislavski, ali veš, da sem videl v moskovski žoli prav mlade, šest let stare paglavce, ki so pisali v tako ravnih vrstah, da se tebi še sanja ne. Le potrdi se in mnogo vadi, pa bo vedno boljše...«

Tako je učitelj okrtalil po radiu vse vaščane enega za drugim. Vsa Rusija se je smejala, in ko je končal, je radio nadaljeval s predavanjem. Vaščani ob daljnem Kavkazu pa so — verjeli, ko so dobili dokaz, ki ga jim gotovo nobena druga radio postaja na svetu ne bi hotela dovoliti.

Slika z otvoritve olimpijskih tekem v Los Angelesu. Slika nam kaže, kako so vkorakali v natrpano polni stadion olimpijski tekmovalci s svojimi zastavami. Slika je bila brezčisto prenešena v Evropo iz Los Angelesa in je napravila skozi eter 12.000 km dolgo pot.

Igla je šla skozi srce

Neki krojaški pomočnik, ki je bil star 17 let, je imel navado, da je nosil v desnem gornjem žepu svojega telovnika šivanko. Nekoč pa se mu je pri padcu zadržala ena šivanka v prsi. Pomočnik je šel k zdravniku zato, da bi mu potegnil šivanko iz prsi. Zdravnik je najprej poskušal, vendar se mu sicer tako enostavna operacija ni hotela posrečiti. Poslal je bolnika v bolnišnico, kjer so napravili najprej rentgensko sliko ranjenega prsnega koša. Slika je pokazala, da se nahaja šivanka ob robu srčne sence. Zdravniki so mislili, da bo prav lahko mogoče odstraniti šivanko z operacijo. Če bi bila šivanka prodrla že bolj globoko, bi zadela v srce in bi seveda z operacijo ne mogli več mnogo pomagati. Pomočnik se je odločil za operacijo in zdravniki so mu odprli prsni koš med četrtim in petim rebrom in začudeni ugotovili, da se je igla premaknila že naprej. Ko so pregledali srčno votlino, so zapazili, da je igla prodrla že v srčne mišice in da gleda samo še uho šivanke za 1 mm iz mišice. Preden so se mogli odločiti, kaj naj napravijo, je igla pred njihovimi očmi popolnoma izgubila v srcu. Ker se na srčnih mišicah ni mogla opaziti niti najmanjša rana, zdravniki niso vedeli, v kateri smeri naj iščejo šivanko. Prekinili so operacijo in prepustili revesa s šivanko v srcu negotovi usodi. Vendar se ni zgodilo nič hudega. Po osmih dnevih so napravili vnovič rentgensko sliko. Ugotovili so, da je šivanka prepotovala srce in izstopila na drugi strani iz srca. Ležala je že na levi strani v prsnem košu pred hrbtenico. Ker tudi še tukaj niso upali zdravniki poskusiti operacije, so čakali še naprej. Po treh tednih se je igla premaknila še naprej in prišla na levi strani med hrbtne rebra. Tu so jo pa napadli z noži in po kratki operaciji je bila igla zunaj. Pomočnik je popolnoma okreval, kljub temu, da je šla šivanka

skozi levi srčni prekat. Sile, ki so potiskale šivanko skozi prsni koš in srce, so seveda različne. Prav gotovo je največ storilo močno gibanje srca, ki je s svojimi utripi povzročilo, da je igla vedno bolj lezla v srce in nato zopet iz srca. Vplivalo pa je seveda še razširjenje in krčenje pljuč in požiralnika. Natančne poti, po kateri je igla potovala skozi telo, pa seveda ni bilo mogoče ugotoviti.

Manevri potapljačev. Vsako leto ima angleška mornarica tudi manevre potapljačev. Pri teh vajah se spuščajo cele čete potapljačev hkrati v morje. Slika nam kaže četo potapljačev, ki gledajo naravnost strašno. So v polni opremi in pripravljeni, da se potepe v morje.

kateri uri morajo prileteti na njim znani prostor. Ugotovili so, da je spomin čebel vezan na dobo dneva. Pitati jih je treba vsak dan ob isti uri. Če pa se poskusi tako, da se nudi čebelar vedno v gotovem roku, vendar ne tako, da bi ure padle v isti dnevni čas, pa si čebele tega ne zapomnijo. Mislijo so, da se čebele tako dobro spoznajo na dnevno svetlobo in so ponovili poskus v rudniku, ki je bil razsvetljen samo z električnimi lučmi. Tudi tukaj so čebele redno hodile na znani jim prostor in sicer vedno ob urah, kadar so dobile hrano. Iz tega so spoznali, da se ravnajo čebele pri določanju časa na dejstva, ki jih moderna znanost še ni mogla ugotoviti.

Kolera na Kitajskem

V Mandžuriji je začela divjati potem, ko se je polegla vojna vihra, kolera, ki se je zlasti razširila ob železniški progi južno od Harbina. V kitajskih vaseh umre zadnje čase vsak dan nad 1000 ljudi radi te strašne bolezni. Bolezen se širi zlasti zato tako hitro, ker domačini obolenja prikrivajo in umrle sorodnike kar na tistem ponoči pokopavajo. — Samo v Hankovu je umrlo v prvi polovici meseca julija 500 ljudi na kolero. Pa tudi v drugih mestih, tako v Dajrenu in Nankingu so vse bolnišnice prenapolnjene z bolniki, ki jih je napadla kolera. Ker vlada po vsej deželi upravičen strah, da se bo nevarna in nalezljiva bolezen razširila po vsej pokrajini, so stopili v veljavo že karantenični predpisi, ki onemogočajo promet s kraji, v katerih se je pojavila kolera. Hkrati pa so nastopile desinfekcijske stražne čete, ki skušajo omejiti razširjenost bolezni.

Pes povzročil gospodarjevo smrt

V bližini Budjevic na Češkem se je šel kopat sofer Strum v majhnem jezeru. Ker še ni znal plavati, je šel v vodo z rešilnim pasom in plaval tako proti sredi jezera. Imel pa je psa, ki je plaval za njim in z gobcem zagrabil gumijasti rešilni pas. Tako sta plavala oba skupaj po jezeru in pes je pregriznil gumijasti pas, v katerega je vdrta voda. Sofer se je začel potopljati in ker ni bilo nikogar v bližini, je utonil, psa pa, ki je povzročil gospodarjevo smrt, so našli na bregu ob obleki utopljenca, kjer je žalostno tulil.

★

»Samo rogovi ti manjkajo, pa bi bil kompleten osel!«

»Saj osel vendar nima rogov!«

»No, vidiš, potem ti pa sploh ničesar več ne manjka.«

★

Učitelj: »Kamen pada hitreje kakor les. Kaj pa pada še hitreje kakor kamen?«

Mali Peterček: »Borzni papirji.«

Prve slike iz revolucije v Siamu. Zgoraj: Oklopni avtomobili pred vladno palačo v Bangkoku. Takoj potem, ko so uporni vojaki ujeli siamskega kralja Prajadipoka, je vojaštvo zasedlo vsa vladna poslopja in vse urade. — Spodaj: Po ulicah v Siamu so čakali siameški vojaki z malimi tanki, ves čas pripravljeni, da uduše vsak upor. Kralj se je udal in obljubil, da bo izdal pravično ustavo.

Ritz-Tower-nebotičnik, najodličnejši newyorški hotel, ki ga je huda eksplozija v kletnih prostorih močno poškodovala. Gasilci so skušali udušiti požar in preprečiti nadaljnje eksplozije, kar se jim je tudi posrečilo. Dalj časa se ponavljajoče eksplozije so pa ubile pet gasilcev. Škoda znaša 40 milijonov dolarjev.

Čebele imajo dober spomin

Čebele so med žuželkami obdarjene s čudovitimi lastnostmi. Saj je znano, da grade svoje satovje tako strokovnjaško, da še ni dolgo tega, ko so strokovnjaki izračunali, da so čebele našle način za zgradbo satovja, ki da najmanj dela in porabi najmanj voska. Pred kratkim pa so ugotovili, da imajo čebele tudi izredno dober spomin. Nekaj čebel so pitali na gotovem kraju vedno ob določen uri. Zapazili so, da so se čebele vračale več tednov vedno ob isti uri na dotični kraj, ker so upale, da bodo zopet dobile zaželeno sladkost. Čebele so se navadile celo, da so vsak dan priletele ob gotovih urah na več različnih krajev. Dež, ki jih je zadržal, tako da niso mogle zleteti iz čebelnjaka, jim ni izbrisal iz spomina ure in kraja, pa naj je trajal ves teden. Po enem tednu so zopet priletele in čakale, da bodo dobile sladkosti. Znanstveniki skušajo ugotoviti, na kakšen način vedo čebele, ob

Austrija ne vrača posojil

Mednarodni odbor, ki v imenu podpisnikov upravlja avstrijsko posojilo 1923-1943, izdalo pod okriljem Zveze narodov, je izdal poročilo, ki pravi, da Avstrija ni plačala obroka, ki je zapadel 1. julija 1932. Prav tako ni nikakršnega upanja, da bo Avstrija plačala obrok 1. avgusta. Denar, ki ga je doslej vračala Avstrija, ne bo zadostoval za plačilo obresti podpornikom 1. decembra, zato bo moral odbor izplačati kupon z denarjem, ki ga bo vzel iz rezerve, ustvarjene nalašč za to. Avstrijska vlada bi morala v smislu pogodbe o posojilu izročiti avstrijski narodni banki, ves dohodek iz carin in tobaka v dobropis podpisnikov posojila. Tega ni storila in je s tem pogodbo prekršila. Odbor bank, ki so posojilo plasirale, je radi tega protestiral pri Zvezi narodov in istočasno obvestil odbor držav, ki so posojilo jamčile; to so Francija in Velika Britanija ter Češko-slovaška (vsaka za 24,5%), Italija (20,5%), Bel-

gija (5%), Švedska (2%), Danska (1 odst.), Holandska (1 odst.). Te države so vložile garancijske bono pri »Banque Nationale Suisse«. Te države torej jamčijo podpisnikom posojila za redno izplačevanje. Tudi Morganova banka se je pritožila pri Zvezi narodov radi postopanja Avstrije. V Ameriki je bilo podpisanih 25 milij. tega posojila. Vprašanje je sedaj, ali se bodo podpisniki zadovoljili z dovršenim dejstvom in čakali na obresti kdove koliko let. Nikakor ni verjetno, da pojde zadeva tako gladko od rok, in države, ki so posojilo zajamčile, bodo morale nekaj ukreniti proti Avstriji, ali pa same plačevati obresti podpisnikom posojila. Za današnje politične razmere v Avstriji je značilno, da doslej zvezni odbor še ni ratificiral pogodbe za novo posojilo 300 milj. šilingov, ker se Avstrija ne obvezuje, da se ne bo priključila k Nemčiji. In vendar Avstrija tako nujno rabi denar!

Pošiljke premoga za Avstrijo. Belgrad, 4. avg. AA. Po brzojavnem obvestilu avstrijskih zveznih železnice z dne 2. t. m. je odredeno v zmislu čl. 62. avstrijske prometne uredbe in čl. 5. mednarodne konvencije za prevoz blaga po železnicah ter z veljavo od 8. t. m., da se pošiljke mineralnega premoga in koksa, poslani v inozemstvo na avstrijske postaje, sprejemajo na avstrijske železniške proge, samo tedaj, če pri uvozu v Avstrijo niso obremenjene z nikakimi izdatki. Na podlagi te odredbe teh avstrijskih zveznih železnice je generalna direkcija državnih železnic izdala navodila železniškim postajam v naši državi, da morajo pri morebitni predaji mineralnega premoga in koksa za avstrijske postaje po 7. t. m. zahtevati od pošiljalcev, da te pošiljke popolno frankirajo do državne meje z Avstrijo.

V kateri državi je največ avtomobilov? Podatki iz leta 1931. nam povedo, da se je število avtomobilov v Franciji tako pomnožilo, da je Francija prišla v tem pogledu na drugo mesto in s tem premagala Anglijo. Prvo mesto gre Združenim državam (26.132.116 avtomobilov), drugo Franciji (1.689.465), tretje Angliji (1.557.120), nato pridejo Kanada, Nemčija (688.186), Avstralija (525.546), Argentina (345.856) in Italija (285.042). Značilno je, da je število avtomobilov v Ameriki nazadovalo za 555.000. V Parizu pride en avtomobil na vsake 18 prebivalcev.

Brezobrestna posojila za kolonizacijo. Kmetijsko ministrstvo je dovolilo iz kolonizacijskega sklada brezobrestna pos. tem-le zvezam: »agrarni zajednici« v Skopju 3.750.000 Din, v Zagrebu 2 milj. v Novem Sadu 1,5 milj., v Velikem Bečke-reku 1,5 milj., v Oseku 1 milj. Skupno 9.750.000 Din. Denar je namenjen v prvi vrsti dobrovoljem in opantom, da si zgradijo hiše, potem drugim kmetom v isti namen.

Drugo pismeno licitacijo za dobavo zdravil in drugih zdravniških potrebščin razpisuje ljubljanska bolnišnica za 2. septembra 1932.

Borza

Dne 4. avgusta 1932.

Denar

Vse tuje devize so se znatno uvrstile v primeri s tečaji prejšnjega dne. Dinar je izgubil nekaj točk tudi proti liri, funtu, francoskemu franku in češki kroni.

Ljubljana. Amsterdam 2281,25—2292,61, Berlin 1346,09—1356,89, Bruselj 786,19—790,13, London 198,75—200,35, Curih 1108,45—1108,95, Nework 5644,20—5672,46, Pariz 222—223,12, Praga 167,00—168,46, Trst 288,40—290,80.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 87.932 Din.

Curih. Pariz 20.125, London 18.01, Nework 513,75, Bruselj 71,25, Milan 20,175, Madrid 41,55, Amsterdam 206,75, Berlin 122,25, Stockholm 92,50, Oslo 90,25, Kopenhagen 97, Sofija 3,72, Praga 15,19, Varšava 57,60, Atene 3,28, Carigrad 2,45, Bukarešta 3,06, Helsingfors 7,75.

Dunaj. Dinar notira: valuta 12,30.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 8% Bler. pos. 44 bl., 7% Bler. pos. 41 bl., Slavbina 40 den., Kranj. ind. 125 den., Zagreb. 7% inv. pos. 47—47,50 (46,50), vojna škoda kasa 193—195 (198, 196), avg. 189—192, sept. 186—192, dec. 190—192 (180), 4% agr. obv. 24,75 den., 7% Bler. pos. 40,50—41 (40,25, 40,50), 8% Bler. pos. 43—44, 7% pos. hipot. banke 43 den., 6% begl. obv. 38,50—34, Narodna banka 4250 den., Agr. priv. banka 200—211.

Zagrebski promet. 7% Bler. pos. 5000 dol., 7% inv. pos. 25,000 Din, vojna škoda 2004000.

Belgrad. 7% inv. pos. 50 (50) den., 4% agr. obv. 23,50, 6% begl. obv. 33,75—35,50 (33,75, 35), vojna škoda prompt 192—195, 7% Bler. pos. 40,50—41 (40,25), 7% pos. DHB 41 den., Narodna banka 4200 den., Agr. priv. banka 209—211 (210).

Dunaj. Podon.-savsko-jadr. 57,25, Zivno 53,7, Mundus 55,50, Alpine 8, Trbovlje 17,55.

Žitni trg

V splošnem je še vedno veliko mrtvilo. Poudarba pšenice je večja. Nova 77 do 78 kg gre po

155 do 157, stara 79 kg po 160 do 165, Oves nov po 125 do 127,50, moka pšenična 255 do 265.

Ljubljana (slov. post., 30 dni), kuruza bač. 175—177,50, okrogla 190—192,50, bač. 190—182,50, okrogla 200—202,50, pšenica okol. Sombor 79 kg 205—210, poljska 80 kg 215—217,50, moka bač. nularica 315—320, ban. nularica 385—340.

Novi Sad. Pšenica bač. okol. Novi Sad 79 kg. okol. Sombor 78 kg, srednja 79 kg, gornja 79 kg 155—160, poljska 79 kg 157,50—162,50, ladja Tisa 79 kg 160—165, ladja Begej 79 kg 155—160, ban. 79 kg 152,50—157,50, par. Vršac 79 kg 152,50—155. Oves bač., sr. novi 120—125, kuruza bač., sr. 119—121, bač. okol. Sombor 120—122, ban. 116—118, sr. okol. Sid 122—124. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence slaba. Promet: 38 vagonov.

Chicago. Pšenica julij 51,375, sept. 55, dec. 61,75, kuruza sept. 32,25, dec. 28,75, oves julij 14,25, sept. 19,50, dec. 16,75, rž julij 32,25, sept. 32,50.

X. olimpijada

Se na nobeni olimpijadi ni bilo popravljenih toliko rekordov kakor pri X. olimpijskih igrah, ki se vrše te dni v Ameriki. Važno vlogo igrajo to pot naši bratje Čehi in Poljaki. Takoj v prvih dneh so plapolale narodne zastave češke in poljske na zmagovalnem drogu. Čehom je prinesel zlato kolajno *Skoble*, ki je dosegel prvo mesto v dviganju uteži teške skupine. Poljak *Kusocinski* je pa zmagal na 10 km. Izvrstni rezultati, ki jih atleti postavljajo skoraj v vsaki panogi, dokazujejo, da so tekalciša v brezhibnem stanju. Prvi dan tekovanja je marsi-koga razočaral. Tako so na primer Amerikanci izgubili pri skakanju v višino, Finci izgubili tek na 10 km. Nemci pa metanje kopja po damah. Prva tečka je bilo metanje krogle. Zmagovalec amsterdamske olimpijade: Kuek (USA) 15,87 m. Svetovni rekord: Douda (CSR) 18,05 m. Los Angeles: 1. Leo Sexton (USA) 15,99 m (olimpijski rekord), 2. Robert (USA) 15,67 m, 3. Douda (CSR) 15,61 m, 4. Hirschfeld (Nemčija).

Močno je zanimalo gledalce, ki jih je bilo več ko sto tisoč v stadionu, za tek na 10.000 m. Skrivnostni Kusocinski, o katerem se je v zadnjem času toliko pisalo, je bil na startu. Edina, ki sta sposobna konkurirati, sta dva Finca Virtanen in Iso-Hollo. Ta dva tudi vodita skoraj ves čas, polovico proge so pretekli v 15 minutah. Ostali konkurenti so zaostali za celo rundo, nekateri tudi več. Bitka je med temi treni. Poljak teče takšno prav dobro, ne sili v ospreje, štedi svoje moči za konec. Zanjih 200 m nastane ogorčena borba med Poljakom in Iso-Hollo, ki se mora umakniti Poljaku, ki ga je pretekel za celih 9 metrov. Popravljen je Nurmijev olimpijski rekord za 7,4 sekunde. Kusocinski je tekel tako kot Nurni z uro v rokah. Rezultat na 10.000 m je:

Amsterdamska olimpijada: Nurni (Finska) 30:18,8. Svetovni rekord: Nurni (Finska) 30:06,2. Los Angeles: 1. Kusocinski (Poljska) 30:11,4 (olimpijski rekord), 2. Iso-Hollo (Finska), 3. Virtanen (Finska).

Vse je računalo pri skokih v višino s sigurno zmago Amerikancev. Tu so bili Amerikanci dosedaj nepremagljivi. Toda že pri predtekovanju, ki je trajalo več ur, se je najboljši obnesel Kanadec Naughton. V zgodovini modernih olimpijskih iger se je prvi zgodilo, da so atleti USA v tej panogi podlegli. Rezultat skoka v višino:

Amsterdamska olimpijada: King (USA) 1,94 m. Svetovni rekord: Osborne (USA) 2,03 m. Los Angeles: Mae Naughton (Kanada) 1,96 m, 2. Van Osdel (USA) 1,96, 3. Torribio (Filipinec).

Prvi v zgodovini olimpijade so v Ameriki metale dame kopje. Dosegle so takoj nov svetovni rekord. Nemke, ki imajo svetovni rekord, so vrgle samo par centimetrov manj, in to je zadostovalo za zmago Američankam. Rezultati so: 1. Mildred Dirdrichson (USA) 43,71 m (nov svetovni rekord), 2. Braumüller (Nemčija) 43,53 m, 3. Fleischer (Nemčija) 43,03 m.

Pri teku na 100 m je bilo prvi dan 11 pred-

tekov, drugi dan dva semifinala, preden je prišlo šest najhitrejših tekačev sveta v finale. Drugi dan je bilo v stadionu precej manj gledalcev. Okoli 25.000 gledalcev je pa ravno pri tej točki tako spodbujalo svoje, da je zglodalo, ko da jih je 250.000. Rezultati so:

Amsterdamska olimpijada: Williams (Kanada) 10,8 sek. Svetovni rekord: Williams (Kanada) 10,3 sek. Los Angeles: 1. Tolan (USA) 10,3 sek. (izenačen svetovni rekord), 2. Metcalfe (USA), 3. Jonath (Nemčija).

Borba na 100 metrov je bila izredno napeta. Do 50 m je vodil Japonec Yoshioka. Tu ga je prehitel Nemec Jonath, tega pa v zadnjem hipu oba Amerikanca. Na cilj so prispeli prvi trije skoraj istočasno, za prva dva je bilo celo težko določiti, kdo je preje pretrgal vrvice.

Ravnatoko kot pri 100 m je bilo napeto tudi pri 400 m čez zapreke. Predteki in semifinala so bili končani prvi dan. Finale pa drugi dan. Ze pri izločitnih tekovanjih je vse občudovalo sijajnega Irea Tisdalla. Postavil je celo nov svetovni rekord, ki pa ne bo priznan, ker je podrl zadnjo zapreko. Olimpijski rekord je postavil drugo plasirani Hardin, ki ima slabši čas, ni pa podrl nobene zapreke. Izenačil je tudi svetovni rekord. Rezultati so:

Amsterdamska olimpijada: Lord Burghley (Anglija) 53,4 sek. Svetovni rekord: Taylor (USA) 52 sek. Los Angeles: 1. Tisdall (Irska) 51,8 sek., 2. Hardin (USA) 52 sek., 3. Taylor (USA).

V metanju klavira je zmagal Irec. V predtekih dam na 100 m je postavila Poljakinja Walasiewicz nov svetovni rekord. Odločilne borbe so bile tudi v dviganju uteži in borenju, kjer so se najbolje obnesli Francozi. Stanje točk po prvih dveh dneh je:

Amerika 83, Nemčija 50, Francija 24, Češko-slovaška 19, Italija 16, Finska 14, Irska 12, Avstrija 9, Kanada 6, Poljska 6 točk.

★

Concurs hippique, ki ga prireja Mariborsko kasaško društvo ob priliki Mariborskega tedna na dirkališču Tezno, bo poleg kasaških dirk in razstave konj ameriške pasme gotovo učinkovita prireditev na sporedu. Concurs hippique obsega 4 oddelke. I. Skakanje za srečo. Vsak jahač ima s konjem preskočiti zaporedno 12 prepon s 14 skoki do prve pogreške. II. Skakanje lahke kategorije, 8 prepon. III. Skakanje srednje kategorije, 12 prepon, 14 skokov. IV. Jeu de barre. Oddelki I. in IV. se po vojni še niso predvajali v Mariboru. Zahteva na jahača in konja so pri teh skakanjih posebno težke in bo prireditev nudila občinstvu izrednega sportnega užitka. Za concours hippique so prijavili svojo udeležbo pred vsem gg. oficirji konjeniških polkov iz Zagreba in Virovitice ter konjeniške artiljerije iz Slovenske Bistrice, poleg njih pa tukaj priznani civilni jahači, med temi gospa Alice Herzog iz Zagreba. Vse obiskovalce Mariborskega tedna že danes opozarjamo na to prireditev. Podrobnosti sporeda pa bodo razvidne iz kataloga konjskih prireditev, ki ga izda prireditveni odbor.

S. O. Borec, Jesenice, priredi v nedeljo 7. t. m. ob 10 vztrajnostni tek okoli mesta Jesenice. Darilo: pokal, kateri preide zmagovalcu v trajno last. Prijavnina za osebo 5 Din, katerega je treba poslati najkasneje do 5. t. m. na gornji naslov. Vabljeni vsi klubi in društva.

Poizvedovanja

Izgubil je nekdo v tork, dne 2. avg. t. l. na poti iz Maribora do Račje-ramu index predavaj mariborskega bogoslovja, s ferijalno legitimacijo; na ime Kač France stud. theolog. Maribor. Najditelja prosimo, da vrne najdeno na naslov: Kač Franc, Polzela. Stroški bodo povrnjeni.

V RESTAVRACIJI HOTELA »METROPOL« (MIKLIC)

se toči prvovrstno belo in črno vino po 8 Din liter.

★

Sarajevska tiskarna v krizi. Velika tiskarna, v kateri se tiskata »Jugoslovenski List« in »Jugoslovenska Pošta«, se nahaja pred likvidacijo. »Zemaljska banka« je namreč odpovedala omenjenim listom tiskanje z rokom dveh mesecev z motivacijo, da namerava likvidirati tiskarno. Banka hoče opustiti vsa industrijska podjetja in se omejiti na strogo bančno poslovanje. Tiskarna, ki je sedaj napredaj, je največja v Bosni in Hercegovini. Banki se je ponudilo že več kupcev in kakor piše »Jugoslovenski Lloyd«, tudi sarajevska nadškofija.

Stanje vlog v denarnih zavodih v Srebru, Banatu, Bački, Baranji je bilo naslednje: aprila 1932 1.148 milj. (leta 1931 1.500 milj. Din), maja 1.126 milj. (maja 1931 1.493 milj.), junija 1.156 milj. (1.459 milj.).

Jugoslovanska fotografska razstava, ki jo priredi Foto-klub Ljubljana v okvirju jesenskega vele-srebnja od 3. do 12. septembra t. l. v Ljubljani. — Opozorjamo vse poklicne fotografe in foto-smatere, da poteče prijavi rok za udeležbo na tej razstavi 10. avgusta 1932. Kasnejše došle prijave bo možno upoštevati le, če bo prostor na razpolago. Kdor pomoloma ni prejel vabila, naj ga nemudoma zahteva od Foto-kluba Ljubljana, Poljanski nasip štev. 16/1.

Dr. A. B.:

S pota k Reziki v Route

(Nadaljevanje.)

Po domačem in preizkušenem načelu: »drži se starih gostiln« sem šel kosit v najstarejšo gostilno pri »Kmetskem Anžetu« (Bauernhansl), ki so jo v zadnjih letih vsi prenovili morda nekoliko preveč na gosposko plat. Priprosto kosilo ni bilo slabo, zame nekoliko preveč lojasto, a zelo obilno, še en dober jedec bi imel dovolj za en obrok. Pojedel sem komaj pol, plačal sevé vse, tri kovače našega denarja in čez.

S podjetnimi načrti sem krenil na Karlov trg, ki je središče prometa, da dobim zvezo tja ven, kjer je bil določen vrhovni pregled hitlerijanskih čet in nagovor vrhovnega poveljnika, Hitlerja samega; v neposredni bližini pa prireditev bavarške katoliške mladine. Veselil sem se obeh zanimivih doživljanj.

Ko sem tam stal in čakal prave tramvajske številke, se je zgodilo pri belem dnevu, tako med 13. in 14. uro sredi kraljevskega Monakovega, solnce je že redčilo oblake in pregledno nizko meglo, kar moram priznati, ne v svojo čast in slavo. Brat oslé, ki me je dotle spremljal pokorno in udano, se mi je nenadoma uprl, češ da hoče po celotredenski gonji počitka vsaj v nedeljo popoldne. Morda bi bil začel uporno živinče krotiti s silo, da se nisem spomnil nasveta ljubljanskega modreca, ki je zapisal v učeni razpravi, naj pomnemo v telesnih (oslovskih) tegobah mačke, ki si v takem položaju poiščejo lož in v njem zde, dokler jim ne odleže. S tega vidika in splošno

priznanega načela, da treba tudi oslu dati, kar je njegovega, sem se udal, oslé je rinilo in kmalu prirnilo tja, kjer sem imel prenočišče. Brž se je zleknilo na pripravljeno ležišče, jaz pa sem se kot pametnejši del te sprte dvojice, udal usodi in — zaspal.

Zbudil sem se — okrog petih, sonce je posijalo v sobo. Osleu se kar ni dalo vstati, pol zlepa, pol zgrda sem ga spravil pokoncu, da sva odšla. S sramom v duši sem se spomnil, kako lepo priložnost sem zamudil...

Jasno nebo, čisto ozračje, poživljajoč vetrič, sploh vse, kar dela sprehod prijeten, sem imel tisto nedeljsko popoldne v polni meri. Ubral sva proti vzhodu po divni Sončni cesti proti okrajem ob Izari, ki jih še nisem poznal. Na tej poti sem videl nekaj skupin sekirokrižarjev, vračajočih se na vozovih in na tovornih avtih z zborovanih, njih vedenje ni kazalo posebne zmagovalne zavesti, niti običajne nedeljske preostnosti. Občinstvo jih je dosledno preziralo, le redkoma jih je pozdravil kakšen osamljen deliški vzklik.

Tudi v teh okrajih so bila znamenja časa izrazita, povsod trgovske razprodaje, prazna stanovanja, sobe na razpolago, trgovski in obrtni prostori na izbero. Ko sem se v trdem mraku vrečal, sem krenil proti glavni Dvorni pivnici. Tisti nedeljski večer ni bilo v njej niti pol življenja, kakor pred vojno vsak delavnik. Nisem se ustavil v tej velikanski pivnici, ker tista temna in osladna pijača, ki je poglavitna privlačnost, mi je že od nekdaj vse prej ko vabljiva.

Večerjal sem v gostilni svojega prenočišča, sam veliki natakar mi je stregel z vso pozornostjo. Ko je njegovo delo ponehalo, se mi je predstavil kot rojak, Pečnik po imenu, doma iz mariborske

okolice. Kot šestleten deček je prišel k stricu v Monakovo, tukaj odrasel, šel kot natakar pred vojno v Svico, Francijo in Anglijo, med vojno služil kot vojak na vseh frontah. Ko je danes zvedel od vratarja o meni, se ga je lotilo domotožje, rad bi zvedel kaj več o svoji domovini, ki jo ljubi, dasi je že pozabil materski jezik in izgubil vse bližnje sorodnike. Rad bi se vrnil domov in prevzel tudi kakšno večje podjetje svoje stroke, rad bi se naučil znova svojega materinega jezika, ko govori vse polno evropskih. Pravil sem mu o gospodarstvem nastoju pri nas, ko imamo vsega dovolj razven denarja in ga bodril, naj uresniči svoje želje, češ, da je večakov njegove stroke pri nas še malo in se obeta lepa bodočnost prav posebno tujsko-prometnih panog, ki je pri nas šele v prvih početkih. Vsi drugi gostje so že davno odšli, ko sva midva še govorila o tem in onem. Monakovčani da žele in pričakujejo, kakor vsi Bavarci ureditve javnih razmer in okrepitve gospodarstva od svoje kraljevske rodbine.

Naslednji dan, ponedeljek, je bil jasen in vroč. Dan. Po sporedu sem se napotil v državno knjižnico, da poiščem poročilo o nekem zdravniškem kongresu, ki je bil l. 1908 v Budimpešti. Rekli so mi, da dobim zaželjeno zbirko na razpolago drugi dan, ker delo ne spada v priročno knjižnico in ga treba dobiti iz skladišč. Zahvalno sem se in odšel iz palače, ki je za sedem naših univerz velika. Poskusil sem še v vsesliški knjižnici svojo srečo, ki mi je bila danes milejša. Videvši moje potno izkazilo je rekel prijazni uradnik, da bi moral sicer počakati do intrinsega dne a ker da kot tuječek brikone ne vtegnem, da mi izjemoma po »kratkem stiku« preskrbi napisano zbirko; vrnem naj se čez dobro uro.

Imel sem časa dovolj, da si nekoliko ogledam svetovnoznan univerzo. Pročelje tega ogromnega poslopja ne izraža notranje veličine in krasete. Edinstvena je velikanska avla, ki sega skoz vsa štiri nadstropja do steklene strehe. Tla, stene, stopnišča in premnogi balkoni so iz mramorja v različnih mirno ubranih barvah. Nešteti kipi in sohe ob straneh in stranskih hodnikih pričajo o slavni močeh te visoke šole. Tudi Roentgenov doprni kip že stoji na odličnem mestu.

V vsem poslopju je vrela in šumela kakor v panju, znamenje, da je zavod še v polnem obratu. Dijaskih čepic, znakov in trakov se vidi manj kakor v drugih nemških univerzah, razmeroma mnogo je študentov.

Vrnišemu se v knjižnico mi je prijazni uradnik izročil skladovnico debelih knjig in mi napravil prostor na bližnji mizi v glavni (splošni) čitalnici (okoli nje so namreč še druge za posamezne stroke). Ta čitalnica je obsežna dvorana, morda več ko petsto sedežev je v njej. Malo prostorov je bilo nezasedenih, poleg akademskih državljanov in državljanih opazil v čitalnici tudi starejše ljudi, duhovnike, redovnike in celo redovnice. Tišina in red sta vzorna, čisto nemoten sem brskal po svojih zbornikih, srečno izbrskal, kar sem iskal, in prebral tisto poročilo.

Bila je že ena ura proč, ko sem končal svoje opravilo, dvorana pa je bila še enako polna. V vročem soncu sem šel preko Dvornega vrtja in ogledal čisto izviren spomenik monakovskim vojnim žrtvam, postavljen med vrhom in Armađnim muzejem. Globoko v tleh leži ogromna rakev iz rezanega kama, v rakvi sami vojak nadnaravne veličnosti, na rakvi, okoli in znotraj, in na zidu zunaj so vklesana imena, na tisoče.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženičovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Vsaka beseda 1 Din

Hlapec

pošten, zdrav, trezen in nekadilec, vajen vsega kmečkega dela in konj — išče stalno službo s 15. avgustom. Naslov pove upravo »Slov.« pod števil. 11350. (a)

Službodobe

Vsaka beseda 1 Din

Hlapec

h konjem, pošten, trezen, brez kazni, star 30—40 let, se sprejme takoj v trgovino na deželi. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Pošten hlapec« št. 11358. (b)

Brivskega pomočnika

dobro izvežbanega, ki zna dobro ondulirati, sprejme takoj Miroslav Corič, brivec. Salon »Vera« — Kraljeva, Primorje. (b)

Zastopnike

za Slovenijo išče neka večja tovarna mila in kozmetičnih izdelkov za takojšnji nastop. Pismene ponudbe pod šifro »Kozmetika« št. 11355 na upravo »Slov.« (b)

Vajenci

Vsaka beseda 1 Din

Vajenca

za damsko in moško krojaštvo sprejme modni salon A. Paulin, Ljubljana, Kongresni trg 5. (v)

Vajenec

močne postave, se išče za pečarske obrt. Pogoji po dogovoru. Franc Lobe, Slovenjgradec. (v)

Trgovski učenec

s primerno šol. izobrazbo, dober računar, pošten, staršev, zdrav, močan, 14—15 let star, se sprejme takoj. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Pošten učenec« št. 11352 (v)

Pouk

Vsaka beseda 1 Din

Tečaj

za vkuhanje zelenjave, sočinja in sadja na Kreskovi gospodinjstvi šoli v Zg. Šiški pri Ljubljani bo od 22. do 27. avgusta. — Zunanje plačajo 200 Din, notranje 350 Din za vso oskrbo. (u)

Stanovanja

Vsaka beseda 1 Din

ODDAJO:

Stanovanje

2 parktirani sobi, kabin, predoba, kuhinja i. t. d., vse pod enim ključem; pralnica, na željo tudi nekaj vrtničke, oddam s septembrom v Tovaršniški 25, Moste. (c)

Stanovanje

eno- in dvosobno, novo, nadstropno, s kopalnico, se odda s 1. septembrom. Kernjak, Glinice, Mizarska zadruga. (c)

Vnajem

Vsaka beseda 1 Din

ODDAJO:

Gostilno

dobro ideočo, v Ljubljani ali bližnji okolici, vzajem takoj v najem z inventarjem. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Gostilna« št. 11294. (n)

Oddajo se lokali

sedanjega čebelarkega blagovnega oddelka, obstoječi iz lokala, 1 sobe in pritliklin za takoj ali za november. Vošnjakova ul. 4. (n)

2 trgovska lokala

se oddasta s 1. novembrom t. l. v novi zgradbi v Igriški ulici — poleg Dramskega gledališča. — Podatki pri upravi »Slov.« pod št. 11375. (n)

Gostilna

na prometnem kraju v Mariboru se da takoj v najem. Naslov v upravi »Slov.« Maribor. (n)

Poizvedbe

Vsaka beseda 1 Din

Kratkodlaki jazbecar

temnorjave barve, se je izgubil v okolici Križ v Kamniškem okraju. Pošten najditelj naj vrne psa proti nagradi v graščino Križ ali pa v Domžale, Kolodvorska c. 13. (e)

Posestva

Vsaka beseda 1 Din

Več parcel

v Dev. Mar. v Polju, pri kolodvoru, prodam. Naslov v upravi pod števil. 11295. (p)

Vilo

štiristanovanjsko, novoizdano, z vsem komfortom, v Ljubljani, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11295. (p)

V kamniškem okraju

kupim hišo ali stavbno parcelo. Ponudbe z navedbo najnižje cene poslati na upravo »Slovenca« pod »Kamniški okraj« hiša parcela »11.012. (p)

Prodaja posestva

Radi selitve prodam hitro v mestu nahajajoči se kompleks 60.000 m² dobre zemlje s hišo s 6 sobami, hlevom, šupo itd. Cena jako zmerna. Marko Livnjakovič, Banja Luka. (p)

Več parcel

po ugodni ceni naprodaj. Polzeve se pri Oražmu v Mostab pri Ljubljani. (p)

Vila

enonadstropna, nova, se takoj ugodno prodaja v Zg. Šiški. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11373 p

Novo hišo

tristanovanjsko, v Ljubljanskem predmestju — oddam v najem s septembrom. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11340. (p)

Hiša

tik Ljubljane, štiristanovanjska, ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11322. (p)

Prodamo

Vsaka beseda 1 Din

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najcenejše tvrdka Karl Preig, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Puhasto perje

čisto, čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg čisto, belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg Razpošiljam po poštne povzetju. L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja

Konfekcija — moda

Najcenejši nakup Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14. Ljubljana. (l)

Nudimo vsakovrstno sadje

kakor hruške, jabolka ter razno drugo sadje. Obenem iščemo kupce za odjem večje ali manjše količine sliv. Interesenti naj se obrnejo na naslov: »Commercijski«, agenturno podjetje Tuzla.

Pletilni stroj št. 8,

50 dolg, se poceni prodaja. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11376. (l)

Smrekovega lubja

(čresla), suhega, vagon, za takojšnjo dobavo — oddam. Interesente prosim za naslov na: Leo Paulin, Ljubljana, poštni predal 362. (l)

Namizne hruške

debele, 4 Din kg. Košare po 30 kg franko naročnik, razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (l)

Starinska kredenca

poceni naprodaj. Ciril Metodova ulica 13. (l)

Bizeljsko vino

40 hl, prodaja Raktelj Brežice. (l)

Več parov golobov

prodam. Slavko Omejec, St. Vid nad Ljubljano. (l)

Brunice

(Breiselbeeren) planinske, dobavlja v vsaki množini Franc Leskovšek, trgovec, Mozirje. (l)

Prvovrstne melone

važonske pošiljke, razpošilja po najnižji dnevni ceni: RUDOLF EHRENFREUND I SIN, OSJEK. Telefon št. 210. Brzjaviti: Rudsins.

Kupimo

Vrtni stole

lesene, hotelske, ponudite hotelu »Jadrano«, Bakar. (k)

Tvornica poljedelskih strojev

išče za vsa mesta

krajevne zastopnike

Trgovci, agenti in ključavničarji naj pošljejo ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Poljedelski stroj«. — Damo visoki popust.

Novost za Ljubljano!

V soboto, 6. avgusta 1932, ob 8. uri zvečer

Otvoritev nove, krasno urejene dvorane pod kavarno

»METROPOL« (Miklič)

Koncert s sodelovanjem železničarske godbe. Cene normalne, vstop prost. V dvorani bo tudi znanje vsako soboto koncert

Za obilen obisk se priporoča hotelir MIKLIČ.

Želimo oddati

večje število naših čistilnic za žito in naj se interesentje v ta namen radi ponudbe obrnejo naravnost na nas. — Iščemo zastopnike.

Osješka železolivarna in tovarna

za stroje d. d. v Osjeku.

Surovega masla

večjo količino kupim. —

Plačam 20 Din za kg. —

Branko Ostajič, Kosančičev Venac 33, Beograd k

Bukova drva in ogile

kupuje stalno

Uran Franc

Ljubljana

Sv. Petra cesta 24.

Obrt

Vsaka beseda 1 Din

Mlinarji!

proso, ajdo in lečme kupite najceneje pri

A. VOLK, LJUBLJANA

Resljeva cesta 44

Veletrgovina žita in moke

PRESELITVE

izvršuje tro in najceneje »Export« k. d.

Metelkova ulica št. 5.

Telefon 21-17.

IV. SCHUMI

Dolenjska cesta, nudi

lepa, suha drva in

prvovrsten premog.

Inserati v »Slovencu«

imajo največji uspeh

GLASBENA MATICA LJUBLJANSKA javlja žalostno vest, da je umrl njen častni član gospod

OSKAR DEV

deželni sodni svetnik v pokoju in slovenski skadatelj

Pogreb v Ljubljani bo v petek 5. avgusta ob 17 od cerkve Sv. Križa na pokopališču.

Ohranimo mu trajni in častni spomin!

Ljubljana, dne 4. avgusta 1932.

GLASBENA MATICA V LJUBLJANI

ZAHVALA. Čut globoke hvaležnosti nam nareka, da se po nenadomestljivi izgubi naše predobre mame, stare mame, gospe

ANTONIJE KONCAN

zahvalimo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani. Naša posebna zahvala velja č. duhovščini, zlasti preč. gosp. svetniku Fr. Berniku za dnevne obiske, za vodstvo pogreba in tolažilno slovo ob odprtem grobu, enako zahvalo smo dolžni g. okr. zdravniku dr. M. Hočvarju za velikodušno naklonjenost in pogoste posete naše rajne mame. Naj dobrotni plačnik povrne vsem darovalcem vencev, vsem, ki so spremili drago rajno na njeni zadnji zemski poti in se je v molitvi spominjali, kakor tudi vsem, ki so sočustvovali z nami z zrazi sožalja.

Domžale, 2. avgusta 1932. ZALUJOČI OSTALI

† Umrla nam je naša iskreno ljubljena sestra, teta in svakinja, gospodična

Fanči Zajec

blagajničarka

dne 3. avgusta ob 10 zvečer, po dolgi, mukepolni bolezni, previdena s tolažili sv. vere.

Pogreb drage pokojnice bo v petek, dne 5. avgusta 1932 ob pol 5 popoldne izpred mrtvaške večje splošne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana-Novo mesto, dne 4. avgusta 1932.

Alojzij Zajec, Franjo Zajec, upravitelj javne ženske bolnišnice v Novem mestu, brata v imenu ostalega sorodstva

Zalostni sporočamo sorodnikom in znancem, da je naša nepozabna žena, mati in sestra

Marija Milavec roj. Modic

posestnica

danes, dne 4. avgusta ob 2 zjutraj, po enoletni hudi bolezni, večkrat pokrepčana s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb ljube matere bo v soboto 6. avgusta t. l. s sv. mašo ob pol 10 dopoldne na farno pokopališču.

Jakovica-Planina, dne 4. avgusta 1932.

ZALUJOČI OSTALI

Theodor Plivier:

Skagerrak

»Polna para v vseh kotlih! Ob dveh ponoči: Dvignite sidrala!

Nebosklon z velikimi slikami severa se vrtila polagoma okrog ladjinih jambor. 22 bojnih ladij najtežjega razreda in pet oklopnih križark drsi iz zalivov in pristanišč na odprto morje.

Kurs: Sever. — Brzina: 18 milj.

Veter vleče iz zapada. Jakost 3 do 4. Na kopnem se ne gane ne vejica. Nad morjem pa grabi dim iz 27 dvojnih dimnikov in ga nosi preko ladij po vodni gladini. Plovejo mimo velike sipine. Včasih se pokažejo celo ognjeni jeziki iz širokih, nizkih dimnikov.

45.000 mornarjev čepi v kasematah na z lino-lejem pokritih oklopnih ploščah, zaprti v jeklo, kakor granate in smodnik. Bežen pogled skozi ozko rezo, ki ga vrže straža, mu kaže samo valovje, samo zvezdo! Drugača ni!

Severna noč je kratka.

Kmalu po tretji uri se dani.

Jasno se očrtujejo ladje na vodni gladini. Kr-delo sivih pošasti. Stokajo nad valovjem in rinejo neprestano naprej s širokimi vampi.

Oklopne križarke so se ločile od glavne skupine in se postavile na čelo. Daleč pred trupom se pomika glava, sestavljena iz petih oklopnih križark, čepica pa iz torpednih čolnov — tipalke — porinjene daleč na horizont v raztegnjeni radij — male križarke kot izročnice.

Demonstracija s celokupnim vojnim brodom-jem! Pohod brodovja, eden od mnogih! Angleško brodovje je to praktično že nešteto krat!

31. maj v tretjem vojnem letu.

Lahki oblaki jadrjo po nebu. Obzorje je da-

leko in malo zabrisano. Vodna gladina je mehka in nalikuje prozornemu zelenemu porcelanu. Velikanski, svetlikajoči se krožnik, v sredini se pomika pet oklopnih slonov.

Tisoč takih, od solca obsevanih krožnikov, to je Severno morje. Največja brodovja morejo pluti, ne da bi se videla.

Nobenega dima na obzorju, nobenih jambor, nič!

Oklopne križarke admirala v. Hippera čistijo topove, se vežbajo z eksperimentalnimi granatami, kakor navadno. 100 km za njim težko brodovje s poveljnikom admiralom Scheerom. Tudi to brodovje se vežba. Na mostovih, v lahki sapici od severozapada, stoje svobodni častniki, ostali in vse moštvo pa v oklopnih stolpih in kasematah.

Tretja ura popoldne.

Male križarke »Elbing«, najbolj na levo potisnjeno oko predstraže, je zagledala dim, nato dimnik in dva kot šivanka vitka jambora... neki danski tovorni parnik. »Elbing« pošlje dve torpedovki, ustavi parnik in ga preiskuje. Danec čaka z ustavljenjo mašino in spuščena paro.

Vzdigajoči dim pa je opazilo še neko drugo oko. Oko izvidnice angleške križarke »Galathea«, za njo dvoje brodovij oklopnih ladij in »Spand Fleet« Velike Britanije.

Izpuščena para je postala zbiralnica.

»Galathea« je prva oddala strel tega dne. Brezžične brzjavke na obe sovražne linije, na Hipperja in na komandanta angleških oklopnih križark, na sir Beattyja, na Scheera in Jellicoeja, ki sta bila z glavnimi silami še 240 km oddaljena.

Povelja:

Signal! Morzejevi znaki! Brezžične depeše!

Lahke križarke so ostale v bližini. Za njihovo

črto so se brodovja razvijala. Pričela se je tekma

za najugodnejše mesto na solcu in na vetru.

Nemške oklopne so se v polni vojni proti zahodu razvijale v bojno vrsto. Torpedovke so plule za linijo. Male torpedovke so skoraj izginile v ogromnih vodenih razorih. Pred linijo nahajajoče se male križarke so razvijale težke gardine dima in zastirale obzorje.

Toliko časa, da niso zagledali sovražnega brodovja oklopnice in dokler niso izginile izpred linije lahke ladje.

Dim je izginil.

Zrak je postal prozornejši!

Oklopne križarke so si stale nasproti. Admiral Hipper z »Lützow«, »Derfflinger«, »Seydlitz«, »Moltke«, »Von der Tanne«. Sir Beatty z »Lion«, »Princess Royal«, »Queen Mary«, »Tiger«, »New Zealand« in »Indefatigable«. Pet proti šest. Topovska težina na boku 16.000 kg proti 24.000 kg!

Sovražno brodovje je plulo okrog 20 km oddaljeno. Sive ogromne pošasti, ki so se perspektivno odražale na horizontu! 48.000 konjskih moči je gorelo v najmanjši križarki obeh krdel. Do 80.000 kvintalov premoga je nosila vsaka križarka in prav toliko jekla in dinamita.

18 km daleč nesejo nemški topovi.

21 km daleč sežejo angleški topovi.

Admiral Beatty še ne strelja. Nemške ladje so se nalahko zamogle v zraku. Hipper se z brzino razvija pred sovražnikom. Po tirih, kakor v rudniku, prevažajo premog v kurilnice. Dimniki bruhajo kot ognjeniki.

Poslednje postave so izginile raz krov. Oklopni stolpi so zaprti. Razgledne reže zamašene. Električna luč gori v komandah, stolpih, kasematah, bunkerih. S spušenimi vizirji drvita nasprotnika. Ognjičarji z roko na gumbu za izprožitev, oko na daljnogledu. Komandant in artilerijski vodje

na merilu, ki pomanjšuje razdaljo na petnajstkrat.

Sir Beatty še vedno ne strelja.

480 kvintalov železa proti 320! Za njim plove peto bojno brodovje, ki je napačno razumelo signalno povelje, in se še ni razvilo. Admiral Evan Thomas s štirimi »Elizabeth«, najmodernejšimi okropnicami britanske mornarice; nadaljna premoč 600 kvintalov na vsakem boku!

Hipper izda signal! Krvavordeče!

»Otvoriti ogenj«

»150 stotakov«

»15 kilometrov«

Topovski dvoboj se pričinja. Ladja proti ladji!

Na šestu oklopnice britanske flote ni streljala nobena nemška ladja